

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/24-01/5

URBROJ: 65-24-10

Zagreb, 29. veljače 2024.

P.Z.E. br. 615

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 29. veljače 2024. godine.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Juru Martinovića, Vedranu Šimundžu Nikolić i Sanjina Rukavinu.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/24-01/02
URBROJ: 50301-21/32-24-5

Zagreb, 29. veljače 2024.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj uskladenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Juru Martinovića, Vedranu Šimundžu Nikolić i Sanjina Rukavinu.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
KAZNENOG ZAKONA

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Članak 1.

U Kaznenom zakonu („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22. i 114/23.) u članku 43. stavku 4. broj: „2“ zamjenjuje se brojem: „3“.

Članak 2.

U članku 47. stavku 1. iza riječi: „dobra“ dodaju se riječi: „i posljedice koje je pretrpjela žrtva“.

Članak 3.

U članku 62. stavku 2. točki 11. riječi: „centru za socijalnu skrb“ zamjenjuju se riječima: „područnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad“.

Članak 4.

U članku 65. iza riječi: „internetu“ dodaje se zarez, a riječi: „i zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora“ zamjenjuju se riječima: „zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora i zabrana držanja i nabavljanja životinja“.

Članak 5.

U članku 73. stavku 1. iza prve rečenice dodaje se druga rečenica koja glasi: „ U presudi kojom se izriče sigurnosna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja sud će odrediti razdaljinu ispod koje se osuđenik ne smije približiti žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba odnosno određenom mjestu, a koja ne može biti manja od 100 metara.“.

Članak 6.

U članku 76. stavku 1. riječi: „iz glave XVI. ili XVII.“, zamjenjuju se riječima: „iz glave XVI., XVII. ili XVIII.“.

Članak 7.

Iza članka 76. dodaje se naslov iznad članka i članak 76.a koji glase:

„Zabrana držanja i nabavljanja životinja

Članak 76.a

(1) Sigurnosnu mjeru zabrane držanja i nabavljanja životinja sud može izreći počinitelju koji je počinio kazneno djelo nad životinjom, ako postoji opasnost da će počinuti isto ili slično djelo.

(2) Mjera iz stavka 1. ovoga članka izriče se u trajanju od jedne do pet godina. Počinitelju koji je osuđen na kaznu zatvora, a nije mu izrečena uvjetna osuda niti je kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro, mjera iz stavka 1. ovoga članka izreći će se u trajanju koje je od jedne do pet godina dulje od izrečene kazne zatvora.

(3) Na zabranu iz stavka 1. ovoga članka shodno će se primijeniti odredba članka 71. stavka 5. ovoga Zakona.

(4) Po proteku jedne godine od početka izvršavanja mjere izrečene na temelju stavka 1. ovoga članka, sud može na prijedlog osuđenika obustaviti njezino izvršenje ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stavka 1. ovoga članka. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka jedne godine od zadnjeg preispitivanja.

(5) Sud će o presudi kojom je izrečena mjera iz stavka 1. ovoga članka obavijestiti tijelo nadležno za obavljanje inspekcijских poslova u području veterinarstva.”

Članak 8.

U članku 78. stavku 1. iza riječi: „Glave XXV.“ dodaju se riječi: „ te članaka 190. i 191.a iz Glave XIX.“.

Članak 9.

U članku 81. stavku 2. iza riječi: „(članak 111.)“ dodaju se zarez i riječi: „teškog ubojstva ženske osobe (članak 111.a)”, a riječi: „stavak 2. i 3.“ brišu se.

Članak 10.

Članak 82. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Za kaznena djela iz članka 105. stavka 3., članka 106. stavka 2. i 3., članka 110., članka 112. stavka 1., članka 114. stavka 2., članka 115., članka 116. stavka 3., članka 118., članka 119., članka 154., članka 155. stavka 2. i 3., članka 156., članka 158., članka 159., članka 160., članka 162., članka 163., članka 164., članka 169., članka 170., članka 171., članka 176. i članka 177. ovoga Zakona počinjena na štetu djeteta, zastara kaznenog progona počinje teći od punoljetnosti žrtve.”

Članak 11.

U članku 83. stavku 2. iza riječi: „(članak 111.)“ dodaju se zarez i riječi: „teškog ubojstva ženske osobe (članak 111.a)”, a riječi: „stavak 2. i 3.“ brišu se.

Članak 12.

U članku 87. iza stavka 31. dodaje se stavak 32. koji glasi:

„(32) Rodno utemeljeno nasilje nad ženama označava nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.”

Članak 13.

U članku 98. iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„(4) Sredstva u smislu ovoga članka imaju značenje utvrđeno posebnim zakonom kojim se propisuju mjere, radnje i postupci radi sprječavanja i otkrivanja financiranja terorizma.“.

Članak 14.

U članku 111. točka 3. mijenja se glasi:

„3. tko ubije blisku osobu ili osobu koju je već ranije zlostavljao,“.

Članak 15.

Iza članka 111. dodaje se naslov iznad članka i članak 111.a koji glase:

„Teško ubojstvo ženske osobe

Članak 111.a

(1) Tko počini rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe, kaznit će se kaznom zatvora od najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Pri utvrđivanju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka uzet će se u obzir da je djelo počinjeno prema bliskoj osobi, osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao, ranjivoj osobi, osobi koja se nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti, ili je djelo počinjeno u okolnostima spolnog nasilja ili zbog odnosa koji žene stavlja u neravnopravan položaj ili da postoje druge okolnosti koje upućuju da se radi o rodno utemeljenom nasilju.“.

Članak 16.

Članak 120. mijenja se i glasi:

„Teška tjelesna ozljeda s posljedicom smrti

Članak 120.

(1) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz članka 116. stavaka 1. i 2., članka 118. stavka 1. i članka 119. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena smrt, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz članka 116. stavka 3., članka 118. stavka 2. i članka 119. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona prouzročena smrt, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od pet do petnaest godina.“.

Članak 17.

U članku 122. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz mržnje ili prema bliskoj osobi ili osobi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“.

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

„(4) Tko organizira ili vodi grupu od tri ili više osoba koje sudjeluju u tučnjavi ili napadu iz stavka 2. ovoga članka ili organizira takvu tučnjavu ili napad, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.“.

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 5. iza riječi: „stavka 1.“ dodaju se riječi: „ i 2.“.

Članak 18.

U članku 140. stavku 1. riječi: „ustrajno i kroz dulje vrijeme“ brišu se.

U stavku 2. riječi: „,osobu s kojom je počinitelj bio u intimnoj vezi“ brišu se.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu.“.

Članak 19.

U članku 144. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

„(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko snimku iz stavka 1. ovoga članka učini dostupnom većem broju osoba.“.

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 4. i 5.

Članak 20.

U članku 153. stavku 1. riječi: „jedne do pet“ zamjenjuju se riječima: „tri do osam“.

U stavku 2. riječi: „tri do deset“ zamjenjuju se riječima: „pet do dvanaest“.

Članak 21.

U članku 154. stavku 1. riječi: „tri do deset“ zamjenjuju se riječima: „pet do dvanaest“.

Članak 22.

Članak 156. mijenja se i glasi:

„Spolno uznemiravanje

Članak 156.

(1) Tko spolno uznemirava ili grubo uznemiri drugu osobu kojoj je nadređen ili koja se prema njemu nalazi u odnosu zavisnosti, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema bliskoj osobi ili osobi koja je posebno ranjiva zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne naravi koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobi, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.“.

Članak 23.

U članku 158. stavku 5. riječ: „tri“ zamjenjuje se riječi: „pet“.

Članak 24.

U članku 159. stavku 1. riječ: „jedne“ zamjenjuje se riječi: „tri“.

Članak 25.

U članku 166. stavku 1. riječ: „tri“ zamjenjuje se riječi: „pet“.

Članak 26.

U članku 173. stavku 1. riječi: „centar za socijalnu skrb“ zamjenjuju se riječima: „Hrvatski zavod za socijalni rad“.

Članak 27.

Članak 179.a mijenja se i glasi:

„Tko grubo, učestalo ili na drugi način teško krši propise o zaštiti od nasilja u obitelji i time kod člana obitelji ili druge bliske osobe izazove strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba ili je dovede u ponižavajući položaj, a time nije počinjeno teže kazneno djelo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.“.

Članak 28.

U članku 205. stavku 1. riječ: „jedne“ zamjenjuje se riječju: „dvije“.

U stavku 2. riječ: „dvije“ zamjenjuje se riječju: „tri“.

Članak 29.

Iza članka 205. dodaje se naslov iznad članka i članak 205.a koji glase:

„Napuštanje životinja

Članak 205.a

(1) Tko napusti domaću životinju, kućnog ljubimca ili uzgojenu divlju životinju i druge životinje držane pod nadzorom čovjeka s ciljem da je se trajno riješi, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt životinje ili je napušten veći broj životinja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Životinja iz ovoga članka oduzet će se.“.

Članak 30.

U članku 245. stavku 4. iza riječi: „članka 228. stavka 1.“ dodaju se riječi: „i 3.“.

Članak 31.

U članku 265. stavak 7. mijenja se i glasi:

„(7) Ako je imovinska korist iz stavka 1. do 6. ovoga članka ostvarena kaznenim djelom počinjenim u stranoj državi, počinitelj će se kazniti i kad kazneno djelo nije kažnjivo prema zakonu države u kojoj je počinjeno.“.

Članak 32.

Iza članka 307. dodaje se naslov iznad članka i članak 307.a koji glase:

„Neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje

Članak 307.a

(1) Pravosudni dužnosnik ili državni službenik u pravosudnom tijelu, policijski službenik ili dužnosnik, okrivljenik, odvjetnik, odvjetnički vještbenik, svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji tijekom prethodnog kaznenog postupka koji se na temelju zakona smatra nejavnim, neovlašteno otkrije sadržaj izvidne ili dokazne radnje, s ciljem da ga učini javno dostupnim kaznit će se kaznom zatvora do 3 godine.

(2) Počinjenje, pomaganje ili poticanje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ne može ostvariti onaj tko obavlja novinarski posao.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je djelo počinjeno radi zaštite žrtve kaznenog djela, u interesu obrane u kaznenom postupku ili u drugom pretežito javnom interesu.“.

Članak 33.

U članku 323.a ispred riječi: „Tko“ dodaje se oznaka stavka: „(1)“.

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz mržnje, prema bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“.

Članak 34.

U članku 386. iza točke 8. dodaje se nova točka 9. koja glasi:

„9. Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.),“.

Iza dosadašnje točke 9. koja postaje točka 10. dodaje se nova točka 11. koja glasi:

„11. Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29. 4. 2014.),“.

Dosadašnja točka 10. postaje točka 12.

Iza dosadašnje točke 11. koja postaje točka 13. dodaju se nove točke 14. i 15. koje glase:

„14. Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11. 3. 2016.),

15. Direktiva 2016/800/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21. 5. 2016.),“.

Dosadašnje točke 12. do 21. postaju točke 16. do 25.

Članak 35.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

Kazneni zakon („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22. i 114/23., u daljnjem tekstu: Kazneni zakon) donesen je 2011., a stupio je na snagu 1. siječnja 2013. Od svog donošenja Kazneni zakon izmijenjen je osam puta, te je jednom ispravljen.

Prvi put je izmijenjen 2012., prije stupanja na snagu, tako da su prve izmjene stupile na snagu danom stupanja na snagu Kaznenog zakona, drugi put 2015., zbog uočenih problema u praksi, potrebe dodatnog usklađenja s pravnom stečevinom Europske unije i međunarodnim dokumentima te zbog potrebe da se Kazneni zakon nomotehnički i jezično doradi, dok su treće izmjene i dopune, one iz 2017., inicirane potrebom usklađenja domaćeg kaznenog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije na području zlouporabe tržišta kapitala. Četvrte izmijene i dopune Kaznenog zakona iz 2018., nastale su kao rezultat implementacije regionalnih instrumenata Vijeća Europe, potrebe daljnjeg usklađenja prostornog važenja kaznenog zakonodavstva sa schengenskom pravnom stečevinom te potrebe daljnje harmonizacije s pravnim instrumentima Europske unije na području suzbijanja terorizma i prijevara počinjenih na štetu financijskih interesa Europske unije.

Pete izmjene i dopune Kaznenog zakona, bile su prvenstveno motivirane osnaženjem kaznenopravne zaštite od nasilja u obitelji i izmjenom koncepta kaznenog djela silovanja iz članka 153. Kaznenog zakona.

Šeste izmjene i dopune odnosile su se na transpoziciju Direktive (EU) 2019/713 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o borbi protiv prijevara i krivotvorenja u vezi s bezgotovinskim sredstvima plaćanja i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/413/PUP (SL L 123, 10.5.2019.) te na reviziju usklađenosti Kaznenoga zakona sa Direktivom (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima (SL L 284, 12.11.2018.), zatim na usklađivanje kaznenog djela ratnog zločina (članak 91. Kaznenog zakona) s izmjenama i dopunama članka 8. Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda te na uvođenje nove inkriminacije zlouporabe snimke spolno eksplicitnog sadržaja (članak 144.a Kaznenog zakona), kao i na reviziju kaznenog djela neprovođenja odluke za zaštitu dobiti djeteta (članak 173. Kaznenog zakona). Također je redefinirana procesna pretpostavka progona za kazneno djelo spolnog uznemiravanja (članak 156. Kaznenog zakona) te su revidirane sigurnosne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana (članak 70. Kaznenog zakona), zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti (članak 71. Kaznenog zakona), udaljenja iz zajedničkog kućanstva (iz članka 74. Kaznenog zakona) i zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora (članak 76. Kaznenog zakona), a ukinuta je i zastara kaznenog progona i zastara izvršenja kazne za teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta kojima je kao kvalifikatorna okolnost propisana teška tjelesna ozljeda djeteta, narušenost njegova tjelesnog ili emocionalnog razvoja, trudnoća, počinjenje djela od strane bliske osobe, osobe s kojom dijete živi u istom kućanstvu ili od strane

više počinitelja, ili na osobito okrutan ili ponižavajući način (članak 166. stavak 2. Kaznenog zakona).

Sedme izmjene i dopune Kaznenog zakona, koje su stupile na snagu 1. siječanja 2023., rezultat su potrebe njegova usklađivanja sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 57/22. i 88/22.). Njima su odredbe Kaznenog zakona koje su sadržavale pozivanja na hrvatsku kunu izmijenjene na način da su iznosi u kunama zamijenjeni iznosima u eurima. Predmetni iznosi izračunati su korištenjem fiksnog tečaja konverzije koji je određen na razini 1 euro=7,53450 kuna, a utvrđen je Uredbom Vijeća (EU) 2022/1208 od 12. srpnja 2022. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2866/98 u pogledu stope konverzije eura za Hrvatsku. Osme izmjene i dopune Kaznenog zakona, provedene su radi potrebe njegova usklađivanja s pravnim standardima Konvencije o borbi protiv podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama te pristupa Radnoj skupini za suzbijanje podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama.

Ovim Zakonom, koji predstavlja devete izmjene i dopune Kaznenog zakona, predlaže se nastavak zakonodavnih aktivnosti u smjeru suzbijanja nasilja u obitelji i nasilja nad ženama te jačanja zaštite žrtava predmetnih kaznenih djela, posebice kroz uvođenje definicije rodno utemeljenog nasilja nad ženama u članku 87. stavku 32. Kaznenog zakona, uvođenje samostalnog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe u članku 111.a Kaznenog zakona, redefinirane kvalifikatorne okolnosti iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona (teškog ubojstva) i pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja kod kaznenog djela silovanja iz članka 153. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, teškog kaznenog djela protiv spolne slobode iz članka 154. stavka 1. Kaznenog zakona, kaznenog djela spolne zlouporabe djeteta mlađeg od 15 godina iz članka 158. stavka 5. Kaznenog zakona, kaznenog djela spolne zlouporabe djeteta starijeg od 15 godina iz članka 159. stavka 1. Kaznenog zakona i teškog kaznenog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona. Također, propisuju se kvalificirani oblici kaznenih djela teške tjelesno ozljede s posljedicom smrti (članak 120. Kaznenog zakona), sudjelovanja u tučnjavi (članak 122. Kaznenog zakona) i nasilničkog ponašanja (članak 323.a Kaznenog zakona), radi strožeg kažnjavanja ovih kaznenih djela kada su ista počinjena iz mržnje, prema bliskoj osobi ili prema nekoj od kategorija posebno ranjivih osoba. Kazneno djelo spolnog uznemiravanja iz članka 156. Kaznenog zakona također se revidira, na način da ne zahtijeva nužno ponavljanje radnje uznemiravanja te na način da počinjenje ovog kaznenog djela prema bliskoj ili posebno ranjivoj osobi predstavlja kvalificirani oblik počinjenja.

Posebno važnim ukazuje se propisivanje novog samostalnog kaznenog djela Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje, kojim će se nastojati uspostaviti odnos pravne ravnoteže između probitaka kaznenog postupka s jedne strane i prava javnosti da kroz slobodu medijskog djelovanja, o vođenju postupka dobije provjerene i objektivne informacije od javnog interesa. Zaključno, ovim se izmjenama i dopunama jača kaznenopravna zaštita životinja.

II. PITANJA KOJA SE UREĐUJU OVIM ZAKONOM

Kao potvrda i daljnji iskorak politike nulte tolerancije na nasilje, koja je se ogleda u usporednim, sadržajno i vremenski međusobno neraskidivo povezanim, izmjenama Kaznenog zakona i Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, počevši od 2019. na dalje, u cilju unaprjeđenja zakonodavnog okvira zaštite od nasilja u obitelji i nasilja nad ženama, ovim Zakonom predlaže se uvođenje kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe u članku 111. a Kaznenog zakona, kao i značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama u članku 87. stavku 32. Kaznenog zakona. Ovim izmjenama Kaznenog zakona, redefinira se i kazneno djelo teškog ubojstva iz

članka 111. točke 3. Kaznenog zakona. Stoga će prema predloženoj izmjeni, za ovaj kvalificirani oblik teškog ubojstva, biti dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.

Nadalje, ovim se izmjenama i dopunama precizira zakonski opis kaznenog djela nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona, radi daljnjeg razgraničenja njegovog bića od prekršaja propisanih Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji.

Nadalje, predlažu se izmjene kaznenog djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. Kaznenog zakona radi uklanjanja pretpostavke ponovljenog postupanja kao uvjeta za utvrđivanje kaznene odgovornosti. Stoga se predlaže propisati da se kazneno djelo može ostvariti i jednom radnjom spolnog uznemiravanja, ako se radi o grubom uznemiravanju. Također se, a povezano s brisanjem spolnog uznemiravanja kao pojavnog oblika nasilja u obitelji iz članka 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, spolno uznemiravanje bliske osobe predlaže izričito uključiti u inkriminaciju iz članka 156. Kaznenog zakona. Nadalje, spolno uznemiravanje bliske osobi ili osobe koja je posebno ranjiva zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje predlaže se propisati kao kvalificirani oblik kaznenog djela i kažnjavati kaznom zatvora do tri godine. Na ovaj će se način stupanj društvene zaštite od ovakvog oblika protupravnog postupanja podići na višu razinu.

Također, predlažu se izmjene zakonskog opisa kaznenog djela nametljivog ponašanja iz članka 140. Kaznenog zakona, kako bi se obuhvatio veći broj slučajeva neželjenog nametljivog ponašanja, uklanjanjem zahtjeva da se nametljivo ponašanje mora vršiti ustrajno i kroz dulje vrijeme.

Nadalje, predlaže se i uvođenje novog kvalificiranog oblika kaznenog djela neovlaštenog slikovnog snimanja iz članka 144. Kaznenog zakona, za slučaj da snimka postane dostupna većem broju osoba.

U cilju jačanja ostvarenja generalno preventivnih učinaka kažnjavanja kaznenog djela silovanja, predlaže se i pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja u odnosu na temeljni oblik kaznenog djela silovanja iz članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona povisivanjem i zapriječenog minimuma i zapriječenog maksimuma zatvorske kazne, uz sužavanje mogućnosti za primjenu alternativnih sankcija. S obzirom na predloženo povisivanje zapriječene zatvorske kazne na raspon od tri do osam godina, mogućnost zamjene izrečene zatvorske kazne radom za opće dobro u potpunosti se isključuje, dok bi odredbe o uvjetnoj osudi za ovo kazneno djelo mogle doći u primjenu samo uz istodobnu primjenu instituta ublažavanja kazne. Nastavno, predlaže se i pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za članak 153. stavak 2. Kaznenog zakona, te posljedično i pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za teško kazneno djelo protiv spolne slobode iz članka 154. stavka 1. Kaznenog zakona.

Kao posljedica pooštavanja zapriječenih kazni za pojedina kaznena djela iz Glave XVI. Kaznenog zakona - Kaznena djela protiv spolne slobode, ukazalo se potrebnim, radi očuvanja koherentnosti sustava kazni, pooštriti kazne i za pojedina kaznena djela iz Glave XVII. Kaznenog zakona - Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta. Stoga se predlaže povisiti zapriječene minimume kazni za kazneno djelo spolne zlouporabe djeteta mlađeg od petnaest godina (članak 158. stavak 5. Kaznenog zakona), spolne zlouporabe djeteta starijeg od petnaest godina (članak 159. stavak 1. Kaznenog zakona) i teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona.

Nadalje, predlaže se propisati kvalificirane oblike kaznenih djela teške tjelesno ozljede s posljedicom smrti (članak 120. Kaznenog zakona), sudjelovanja u tučnjavi (članak 122. Kaznenog zakona) i nasilničkog ponašanja (članak 323.a Kaznenog zakona), radi strožeg kažnjavanja ovih kaznenih djela kada su ista počinjena iz mržnje, prema bliskoj osobi ili prema nekoj od kategorija posebno ranjivih osoba.

Kao jednu od okolnosti koju sud uzima u obzir prilikom odmjeravanja kazne (članak 47. Kaznenog zakona) predlaže se izričito propisati i posljedice koje je pretrpjela žrtva, i dalje zadržavajući da predmetna okolnost može utjecati na to da kazna bude veća ili manja, u granicama propisane kazne.

Nadalje se predlaže propisati minimalnu udaljenost koju sud može odrediti prilikom izricanja sigurnosne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja (članak 73. Kaznenog zakona), a ispod koje se osuđenik ne smije približiti žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba odnosno mjestu određenom sigurnosnom mjerom, kao razdaljinu od najmanje 100 metara. Na opisani način omogućit će se da odluke o sigurnosnoj mjeri u praksi budu prikladne za ostvarenje svrhe navedenog instituta.

Također se predlaže osnažiti sigurnosnu mjeru zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora (članak 76. Kaznenog zakona) proširenjem katalog kaznenih djela za koja će se ova sigurnosna mjera izreći počinitelju bez obzira na visinu izrečene zatvorske kazne, pod uvjetom da kazna bude u potpunosti izdržana jer osuđeniku nije odobren uvjetni otpust, uključivanjem kaznenih djela iz Glave XVIII. - Kaznena djela protiv braka, obitelji i djece.

Također, ovim se izmjenama i dopunama predlaže proširenje kataloga kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva propisanih u članku 81. stavku 2. Kaznenog zakona kaznenim djelom teškog ubojstva ženske osobe iz članka 111. a Kaznenog zakona i teškim kaznenim djelom spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona. Predložene izmjene rezultirale su i izmjenama članka 83. stavka 2. Kaznenog zakona kojim se predlaže i nezastarijevanje izvršenja kazne u odnosu na predmetna kaznena djela.

Ovom dopunom Kaznenog zakona uvodi se i novo kazneno djelo „Neovlašteno otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje“. Istim se predlaže dopuniti skupina kaznenih djela protiv pravosuđa iz Glave (XXIX.) Kaznenog zakona jer i ovo kazneno djelo, pored onih već propisanih u Glavi XXIX., ima pravosuđe kao objekt zaštite.

Ovim se kaznenim djelom štiti sadržaj izvidne ili dokazne radnje od neovlaštenog otkrivanja tijekom nejavnog prethodnog kaznenog postupka. Kao što i sama riječ upućuje, nejavnost prethodnog kaznenog postupka znači da javnost nema pravo biti prisutna radnjama kaznenog postupka, ali isto tako da je i uvid javnosti u ono što se događa u kaznenom postupku ograničen. Ovakvim zakonskim uređenjem, štiti se pretpostavka okrivljenikove nedužnosti, pravo privatnosti okrivljenika i drugih sudionika kaznenog postupka, objektivno utvrđivanje činjenica u kaznenom postupku, neovisnost i nepristranost suda te pravo na pravični postupak.

Nasuprot opisanim pravima i interesima sudionika kaznenog postupka, stoji pravo javnosti da kroz slobodu medijskog djelovanja i izvještavanja, sazna informacije od javnog interesa, posebice kada se radi o osobito teškim kaznenim djelima ili kada se kao okrivljenici pojavljuju javne osobe, a posebno nositelji visokih političkih dužnosti. To znači da javnost, putem službenih priopćenja nadležnih tijela, kao što je i sada propisano i pod uvjetima kojima je to propisano, treba na objektivan i vjerodostojan način biti obavještena o tome da se protiv

određene osobe vodi nejavni prethodni postupak, o tome koje kazneno djelo se toj osobi stavlja na teret, koje se radnje u postupku poduzimaju, ali ne i o sadržaju pojedinih dokaznih radnji, čije otkrivanje u konačnici može kompromitirati i samu učinkovitost kaznenog postupka.

Pretežiti javni interes, interes obrane u kaznenom postupku i zaštita žrtve kaznenog djela izričito se predlažu propisati razlozima isključenja protupravnosti ovog kaznenog djela. Također se izričito propisuje kako osobe koje obavljaju novinarski posao ne mogu biti počinitelji, pomagatelji niti poticatelji predmetnog kaznenog djela.

Ovim se izmjenama i dopunama jača kaznenopravna zaštita životinja, kroz pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kazneno djelo ubijanja ili mučenja životinja iz članak 205. Kaznenog zakona, kao i kroz uvođenje novog kaznenog djela u članku 205.a Kaznenog zakona (napuštanje životinja). Također se uvodi i nova sigurnosna mjera zabrane držanja i nabavljanja životinja, koja se može izreći počinitelju koji je počinio kazneno djelo nad životinjom, ako postoji opasnost da će počiniti isto ili slično djelo.

Nadalje, u cilju daljnjeg usklađivanja odredbi Kaznenog zakona sa zahtjevima Konvencije o borbi protiv podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama, predlaže se u odnosu na inkriminaciju pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona ukloniti uvjet dvostruke kažnjivosti za predikatno kazneno djelo počinjeno u stranoj državi.

Zatim se predlaže se propisati značenja izraza „sredstva“ za potrebe inkriminacije iz članka 98. Kaznenog zakona (financiranje terorizma), sukladno uočenom nepostojanju predmetne definicije u tekstu Kaznenog zakona, na što je ukazao Odbor stručnjaka Vijeća Europe za procjenu mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (dalje u tekstu: MONEYVAL) u svom Izvješću o 5. krugu evaluacije Republike Hrvatske u pogledu mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, usvojenom u prosincu 2021.

Također, dopunjuje se katalog kaznenih djela na koja je primjenjiv institut proširenog oduzimanja imovinske koristi iz članka 78. Kaznenog zakona, radi potrebe da se za počinitelje kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona i neovlaštene proizvodnje i prometa tvari zabranjenih u sportu iz članka 191.a Kaznenog zakona osigura primjeren kaznenopravni odgovor.

Zatim, vrši se terminološko usklađivanje zakonskog teksta s terminologijom Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22., 71/23. i 156/23.), budući da su dana 31. prosinca 2022. centri za socijalnu skrb prestali s radom, a od 1. siječnja 2023. s radom je započeo Hrvatski zavod za socijalni rad sa svojim područnim uredima koji je preuzeo poslove centra za socijalnu skrb.

Zaključno, ovim se izmjenama i dopunama Kaznenog zakona ispravljaju i neki nomotehnički nedostaci i nelogičnosti, do kojih je došlo uslijed ranijih zakonskih izmjena.

Posljedice koje će donošenjem ovoga Zakona proisteći

Predloženim izmjenama i dopunama uvodi se kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe u članku 111. a Kaznenog zakona, kao rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe. Nastavno, kao novina, u članku 87. propisuje se i novi stavak 32. kojim se definira rodno utemeljeno nasilje nad ženama, kao nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Nadalje, sukladno predloženoj izmjeni, za učin kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona biti će dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema

bliskoj osobi, čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona, ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.

Uz navedeno, ove izmjene i dopune rezultirat će nezastarijevanjem kaznenog progona iz članka 81. Kaznenog zakona i nezastarijevanjem izvršenja kazne zatvora iz članka 83. Kaznenog zakona za kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe iz članka 111.a Kaznenog zakona i teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. Kaznenog zakona.

Predloženim izmjenama i dopunama Kaznenog zakona osigurat će se snažniji i jasniji odgovor države na oblike kažnjivih postupanja obuhvaćenih inkriminacijama iz članka 140., 153., 156. i 179.a Kaznenog zakona, čime će se unaprijediti i zaštita žrtava nasilja u obitelji i nasilja nad ženama. Kao posebno važnim, ističemo kako će izmjena posebnog minimuma kazne zatvora za kazneno djelo silovanja iz članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona, rezultirati nemogućnosti izricanja rada za opće dobro iz članka 55. Kaznenog zakona za ovo kazneno djelo.

Kao okolnost važna za odmjeravanje kazne, koja može utjecati da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža, uvode se i posljedice koje je pretrpjela žrtva.

Minimalna udaljenost koju sud može odrediti prilikom izricanja sigurnosne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja, a ispod koje se osuđenik ne smije približiti žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba odnosno mjestu određenom sigurnosnom mjerom, odredit će se kao udaljenost od 100 metara, čime će se doprinijeti ostvarenju svrhe sigurnosne mjere, dok će sigurnosna mjera zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora kod kaznenih djela iz Glave XVIII. - Kaznena djela protiv braka, obitelji i djece doći u primjenu bez obzira na visinu izrečene zatvorske kazne.

Dopunom Kaznenog zakona novim kaznenim djelom „Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje“ u članku 307. a Kaznenog zakona uspostaviti će se odnos pravne ravnoteže između probitaka kaznenog postupka s jedne strane i prava javnosti da, kroz slobodu medijskog djelovanja, o vođenju postupka dobije provjerene i objektivne informacije od javnog interesa.

Zaključno, ova izmjena i dopuna rezultirati će pooštavanjem zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kazneno djelo ubijanje ili mučenje životinja iz članka 205. Kaznenog zakona, a koja će se posljedično odraziti i na duljinu rokova zastare kaznenog progona iz članka 81. Kaznenog zakona. Kaznenopravna zaštita životinja osnažiti će se i uvođenjem novog kaznenog djela u članku 205. a Kaznenog zakona (napuštanje životinja) kao i uvođenjem nove sigurnosne mjere zabrane držanja i nabavljanja životinja (članak 76.a Kaznenog zakona).

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOGA ZAKONA

Uz članak 1.

Predloženom izmjenom u članku 43. stavku 4. Kaznenog zakona uklanja se nomotehnički nedostatak do kojeg je došlo uslijed izmjene članka 55. Kaznenog zakona. Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 101/17.) u članku 55. Kaznenog zakona dodan je stavak 2., što je dovelo do promjene numeracije sljedećih stavaka u članku 55. Kaznenog zakona. Očiglednom omaškom tada nije izvršena potrebna izmjena u članku 43. Kaznenog zakona, koji upućuje na članak 55. Kaznenog zakona, koja omaška se ovim Konačnim prijedlogom ispravlja.

Uz članak 2.

Odredbu o odmjeravanju kazne predlaže se dopuniti na način da sadržava, kao jednu od okolnosti koju sud uzima u obzir prilikom odmjeravanja kazne, i posljedice koje je pretrpjela žrtva, i dalje zadržavajući da predmetna okolnost može utjecati na to da kazna bude veća ili manja, u granicama propisane kazne. Stoga će sud u svakom konkretnom slučaju cijeliti značenje ove okolnosti za odmjeravanja kazne.

Uz članak 3.

Prijedlogom predmetne izmjene vrši se usklađivanje s terminologijom Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22., 71/23. i 156/23.), budući da su dana 31. prosinca 2022. centri za socijalnu skrb prestali s radom, a od 1. siječnja 2023. s radom je započeo Hrvatski zavod za socijalni rad sa svojim područnim uredima koji je preuzeo poslove centra za socijalnu skrb.

Uz članak 4.

Ovim člankom predlaže se u katalog sigurnosnih mjera dodati novu sigurnosnu mjeru - zabrana držanja i nabavljanja životinja. Uvođenje ove nove sigurnosne mjere usmjereno je na snažniju kaznenopravnu zaštitu životinja, koja se, osim novom sigurnosnom mjerom, nastoji osigurati i kroz izmjene kaznenog djela ubijanja ili mučenja životinja iz članka 205. Kaznenog zakona te kroz uvođenje novog kaznenog djela napuštanja životinja (članak 205.a Kaznenog zakona).

Uz članak 5.

Predlaže se dopuna članka 73. stavka 1. Kaznenog zakona na način da se određuje minimalna udaljenost koju sud može odrediti osuđeniku prilikom izricanja sigurnosne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja, a ispod koje se osuđenik ne smije približiti žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba odnosno mjestu određenom sigurnosnom mjerom.

Pritom se predlaže minimalna razdaljina koja ne može biti manja od 100 metara. Predložena minimalna razdaljina biti će dostatna u cilju otklanjanja okolnosti koje omogućavaju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela, čime će se ostvariti svrha sigurnosne mjere, ujedno omogućujući osuđeniku da prepozna radi li se o žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba kojoj se ne smije približiti.

Uz članak 6.

Predloženom izmjenom članka 76. stavka 1. predlaže se proširiti katalog kaznenih djela za koja će se sigurnosna mjera zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora izreći počinitelju bez obzira na visinu izrečene zatvorske kazne, pod uvjetom da kazna bude u potpunosti izdržana jer osuđeniku nije odobren uvjetni otpust, uključivanjem kaznenih djela iz Glave XVIII. - Kaznena djela protiv braka, obitelji i djece.

Uz članak 7.

Ovim člankom uvodi se mogućnost izricanja sigurnosne mjere zabrane držanja i nabavljanja životinja, koju sud može izreći kad utvrdi postojanje opasnosti da će počinitelj kaznenog djela nad životinjom počinuti isto ili slično kazneno djelo. Svrha joj je, kao i kod drugih sigurnosnih

mjera propisanih Kaznenim zakonom, otkloniti okolnosti koje omogućavaju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela.

Mjera se izriče u trajanju od jedne do pet godina, odnosno počinitelju koji je osuđen na kaznu zatvora, a nije mu izrečena uvjetna osuda niti je kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro, u trajanju koje je od jedne do pet godina dulje od izrečene kazne zatvora. Po proteku jedne godine od početka izvršavanja sigurnosne mjere, osuđenik može predložiti, a sud može na prijedlog osuđenika obustaviti njezino izvršenje ako ustanovi da više ne postoji opasnost od recidiva. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka jedne godine od zadnjeg preispitivanja.

Uz članak 8.

Ovim člankom predlaže se proširiti katalog kaznenih djela koja podliježu proširenom oduzimanju imovinske koristi, dodavanjem kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona i kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa tvari zabranjenih u sportu iz članka 191.a Kaznenog zakona. Predložena dopuna je utemeljena na potrebi da se za počinitelje ovih kaznenih djela osigura primjeren kaznenopravni odgovor s obzirom na postojeći sigurnosni aspekt koji je svojstven kaznenim djelima vezanima za kriminalitet droga.

Ovom izmjenom osiguralo bi se da se ako počinitelj kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama ili kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa tvari zabranjenih u sportu ima ili je imao imovinu koja je nerazmjerna njegovim zakonitim приходima, pretpostavlja da ta imovina predstavlja imovinsku korist od kaznenog djela, osim ako počinitelj učini vjerojatnim da je njezino podrijetlo zakonito.

Kod ovoga instituta, teret dokaza je podijeljen između državnog odvjetnika i počinitelja. Nerazmjer između prihoda i imovine počinitelja mora dokazati državno odvjetništvo. Jednom kad državno odvjetništvo dokaže da je imovina počinitelja u nerazmjeru s njegovim приходima, na počinitelja je prebačen teret dokaza vjerojatnosti zakonitog porijekla imovine. Nadalje, ako je imovinska korist od kaznenog djela sjedinjena s imovinom stečenom na zakonit način, ukupna imovina bit će predmetom oduzimanja do procijenjene vrijednosti imovinske koristi.

Imovinska korist od kaznenih djela iz članka 190. i 191.a Kaznenog zakona moći će se oduzeti od člana obitelji bez obzira po kojem pravnom temelju se kod njega nalazi i neovisno o tome živi li u zajedničkom kućanstvu s počiniteljem, kao i od druge osobe bez obzira po kojem pravnom temelju je stečena ako ta osoba ne učini vjerojatnim da je korist stekla u dobroj vjeri i po razumnoj cijeni.

Dakle, prema predloženoj izmjeni članka 78. stavka 1. Kaznenog zakona, institut proširenog oduzimanja imovinske koristi mogao bi se primijeniti na imovinsku korist od kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama i neovlaštene proizvodnje i prometa tvari zabranjenih u sportu čak i u slučaju kada se ne radi o počinjenju ovog kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja.

Uz članak 9.

Zastara kaznenog pogona (članak 81. Kaznenog zakona) nije opravdana ako je zbog težine kaznenog djela i nakon proteka vremena, kažnjavanje kriminalno-politički potrebno i pravedno. To vrijedi ne samo za teške zločine prema međunarodnom pravu, kaznena djela: terorizma

(članak 97. stavak 4. Kaznenog zakona), teškog ubojstva (članak 111. Kaznenog zakona), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352. Kaznenog zakona), kaznena djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu, nego i za teške oblike kaznenog djela iz članka 166. Kaznenog zakona (teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta).

Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 118/18.) i Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 84/21.) iz navedenih razloga ukinuta je zastara kaznenog progona za teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta kojima je kao kvalifikatorna okolnost propisana smrt djeteta (članak 166. stavak 3. Kaznenog zakona) ili kojem je djetetu nanесena teška tjelesna ozljeda ili je narušen njegov tjelesni ili emocionalni razvoj ili je dijete ostalo trudno, ako je u djelu sudjelovalo više počinitelja, ili je djelo počinjeno nad posebno ranjivim djetetom ili je počinjeno od bliske osobe ili osobe s kojom dijete živi u zajedničkom kućanstvu, ili je počinjeno na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način (članak 166. stavak 2. Kaznenog zakona).

Ovim Zakonom predlaže se daljnje proširenje kataloga kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva propisanih u članku 81. stavku 2. Kaznenog zakona, teškim kaznenim djelima spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona. Radi se o teškim oblicima ovog kaznenog djela, kada je djetetu nanесena teška tjelesna ozljeda ili je narušen njegov tjelesni ili emocionalni razvoj ili je dijete ostalo trudno, ako je u djelu sudjelovalo više počinitelja, ili je djelo počinjeno nad posebno ranjivim djetetom ili je počinjeno od bliske osobe ili osobe s kojom dijete živi u zajedničkom kućanstvu, ili je počinjeno na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način.

Nastavno, uvažavajući razloge kojima je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona proširen katalog kaznenih djela u članku 81. stavku 2. Kaznenog zakona za koja kazneni progon ne zastarijeva kaznenim djelom teškog ubojstva („Narodne novine“, broj 56/15.), ovim Konačnim prijedlogom zakona predlaže se proširiti katalog kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva i kaznenim djelom teškog ubojstva ženske osobe iz članka 111. a Kaznenog zakona.

Sukladno opisanim izmjenama predlaže se izvršiti izmjene i u članku 83. stavku 2. Kaznenog zakona koji propisuje nezastarijevanje izvršenja kazne.

Uz članak 10.

U članku 82. stavku 3. Kaznenog zakona (Tijek zastare kaznenog progona) koji propisuje katalog kaznenih djela za koja zastara počinje teći od punoljetnosti žrtve, predlaže se brisanje teškog kaznenog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166. stavak 1. Kaznenog zakona) sukladno predloženoj izmjeni u članku 81. stavku 2. kojom se predlaže daljnje proširenje kataloga kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva teškim kaznenim djelima spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona.

Nastavno, a sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 56/15.), predlaže se brisanje kaznenog djela teškog ubojstva (članak 111. Kaznenog zakona) iz članka 82. stavka 3. Kaznenog zakona, budući da je predmetnim izmjenama i dopunama ukinuta zastara kaznenog progona za kazneno djelo teškog ubojstva iz članka 111. Kaznenog zakona.

Također, u katalog kaznenih djela iz članka 82. stavka 3. dodano je kazneno djelo bludnih radnji iz članka 155. stavka 3. Kaznenog zakona. Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 126/19.) revidiran je zakonski opis kaznenog djela bludnih radnji, između ostalog propisivanjem stavka 3. u članku 155. Kaznenog zakona. Tom prilikom propušteno je izvršiti potrebnu prateću izmjenu u članku 82. stavku 3. Kaznenog zakona, što se ovim Konačnim prijedlogom ispravlja.

Uz članak 11.

Vidi obrazloženje uz članak 9. Konačnog prijedloga zakona.

Uz članak 12.

Ovim stavkom definira se rodno utemeljeno nasilje nad ženama. Radi se o značenju izraza predloženom sukladno čl. 3. točki d) Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 3/18. – u daljnjem tekstu: Konvencija), a prema kojem se rodno utemeljeno nasilje nad ženama definira kao nasilje koje je usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Iz pojašnjavajućeg Izvješća uz Konvenciju, razvidno je kako se rodno utemeljeno nasilje nad ženama temelji na nejednakim strukturalnim odnosima moći između muškaraca i žena koje su ukorijenjene u kulturi, običajima i društvenim normama. Drugi dio ove definicije, propisuje kako se počinjenje rodno utemeljenog nasilja nad ženama ima uzeti kao otegotna okolnost, osim u slučajevima kada je Kaznenim zakonom propisano teže kažnjavanje. U posebnom dijelu Kaznenog zakona, teže kažnjavanje predloženo je za kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe. U presudi Opuz protiv Turske, Europski sud za ljudska prava razmotrio je međusobnu povezanost diskriminacije i nasilja nad ženama te ustvrdio da rodno utemeljeno nasilje predstavlja oblik diskriminacije budući da uglavnom pogađa žene. Stoga je i razlog težeg kažnjavanja diskriminatoran motiv, koji se manifestira u nasilju prema ženama.

Uz članak 13.

U članku 98. Kaznenog zakona kojim se inkriminira financiranje terorizma predlaže se propisati značenja izraza „sredstva“ za potrebe navedenog članka Kaznenog zakona. Na nedostatak predmetne definicije u Kaznenom zakonu ukazao je MONEYVAL u svom Izvješću o 5. krugu evaluacije Republike Hrvatske u pogledu mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, usvojenom u prosincu 2021. Sredstva se za potrebe kaznenog djela financiranja terorizma predlaže definirati upućivanjem na definiciju sredstava sadržanu u članku 4. točki 40. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma („Narodne novine“, br. 108/17., 39/19. i 151/22.).

Uz članak 14.

Ovim člankom, predlaže se redefinirati kvalifikatorna okolnost iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona koja teško ubojstvo, s obzirom na objekt radnje propisuje kao ubojstvo bliske osobe koju je počinitelj već ranije zlostavljao. Prema predloženoj izmjeni za učin kaznenog djela teškog ubojstva, biti će dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao. Kao i dosada neće se tražiti da je počinitelj osuđen za ranije fizičko ili psihičko zlostavljanje.

Uz članak 15.

U Kazneni zakon uvodi se kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe u članku 111. a Kaznenog zakona. Sukladno statističkim podacima Ministarstva pravosuđa i uprave, dostupnim iz sustava *e-spisa*, u promatranom razdoblju od 2020. do 2023., zabilježeno je 11 pravomoćnih presuda za kazneno djelo teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona (teško ubojstvo bliske osobe koju je počinitelj ranije zlostavljao), uključujući dovršeno kazneno djelo i pokušaj njegova počinjenja. Od toga je bilo 8 osuđujućih presuda i 3 utvrđujuće presude (neubrojivi počinitelji). Žrtve su bile žene u 9 slučajeva i muškarci u 2 slučaja. U 9 slučaja gdje su žrtve bile žene, radilo se o partnerskom odnosu u 6 slučajeva dok se u 3 slučaja radilo se o ubojstvu majke od strane sina.

Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije.

Uvažavajući prethodno navedenu odredbu Konvencije, kao i načelo razmjernosti zajamčeno člankom 16. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90., 135/97., 08/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 55/01., 76/10., 85/10. i 5/14.), te navedene statističke pokazatelje, uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe u Kazneni zakon ukazuje se opravdanim.

Biće ovog kaznenog djela ostvarit će onaj tko počini rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe. Pri utvrđivanju ovog kaznenog djela sud će uzeti u obzir da je djelo počinjeno prema bliskoj osobi, osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao, ranjivoj osobi, osobi koja se nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti, ili je djelo počinjeno u okolnostima spolnog nasilja ili zbog odnosa koji žene stavlja u neravnopravan položaj ili da postoje druge okolnosti koje upućuju da se radi o rodno utemeljenom nasilju.

Za ovo kazneno djelo zapriječena je kazna zatvora od najmanje deset godina ili kazna dugotrajnog zatvora, koja sukladno članku 46. stavku 1. Kaznenog zakona ne može biti kraća od dvadeset jedne godine niti dulja od četrdeset godina. Predložena kazna po svojoj vrsti i mjeri odgovara kazni zatvora za kazneno djelo teškog ubojstva propisano u članku 111. Kaznenog zakona.

Uz članak 16.

Ovim člankom predlaže se revidirati kazneno djelo teške tjelesne ozljede s posljedicom smrti na način da se propiše kvalificirani oblik počinjenja, sa zapriječenom strožom kaznom, za slučaj da je smrt prouzročena počinjenjem kaznenog djela sakaćenja ženskih spolnih organa (članak 116. Kaznenog zakona), teške tjelesne ozljede (članak 118. Kaznenog zakona) ili osobito teške tjelesne ozljede (članak 119. Kaznenog zakona) koja su počinjena pod kvalificiranim okolnostima. U slučaju da je smrt prouzročena kaznenim djelom teške tjelesno ozljede ili osobito teške tjelesne ozljede, te se okolnosti odnose na počinjenje tog kaznenog djela iz mržnje, prema bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće ili ako je njegov počinitelj službena osoba koja djelo počini u obavljanju službe ili odgovorna osoba u obavljanju javne ovlasti. U slučaju da je smrt

prouzročena kaznenim djelom sakaćenja ženskih spolnih organa iz članka 116. Kaznenog zakona, kvalifikatorne okolnosti odnosit će se na počinjenje kaznenog djela iz mržnje, prema djetetu ili bliskoj osobi.

Ovakvo rješenje ukazuje se opravdanim i potrebnim, uzimajući u obzir lakše oblike kaznenih djela tjelesnih ozljeda (članak. 117. stavak 2. Kaznenog zakona, članak 118. stavak 2. Kaznenog zakona i članak 119. stavak 2. Kaznenog zakona) koja sva redom imaju propisani kvalificirani oblik počinjenja pod navedenim okolnostima, pa je nelogično da najteže među kaznenim djelima tjelesnih ozljeda nema propisan takav kvalificirani oblik počinjenja.

Ovime bi se pružila snažnija kaznenopravna zaštita određenim kategorijama osoba, koje karakterizira posebna ranjivost, odnos bliskosti s počiniteljem ili pripadnost određenoj društvenoj skupini prema kojoj počinitelj ispoljava mržnju motiviranu nekom od diskriminatornih osnova navedenih u članku 87. stavku 21. Kaznenog zakona, koji definira zločin iz mržnje.

Uz članak 17.

Ovim člankom predlaže se izmjena kaznenog djela sudjelovanja u tučnjavi iz članka 122. Kaznenog zakona, uvođenjem kvalificiranih oblika u nove stavke 2. i 4. Kvalifikatorne okolnosti odnose se na počinjenje kaznenog djela iz mržnje ili prema bliskoj osobi ili osobi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće.

Ovime bi se pružila snažnija kaznenopravna zaštita određenim kategorijama osoba, koje karakterizira posebna ranjivost, odnos bliskosti s počiniteljem ili pripadnost određenoj društvenoj skupini prema kojoj počinitelj ispoljava mržnju motiviranu nekom od diskriminatornih osnova navedenih u članku 87. stavku 21. Kaznenog zakona, koji definira zločin iz mržnje.

Uz članak 18.

U stavku 1. članka 140. Kaznenog zakona predlaže se brisati ustrajno i kroz dulje vrijeme kao bitno obilježje kaznenog djela nametljivog ponašanja. Predmetno proizlazi i iz Osnovnog evaluacijskom izvješću o zakonodavnim i drugim mjerama kojima se provode odredbe Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za Republiku Hrvatsku od 6. rujna 2023. (u daljnjem tekstu: Osnovno evaluacijsko Izvješće) kojeg je objavila Grupa stručnjaka Vijeća Europe za djelovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (GREVIO), a prema kojem se predmetno razdoblje (ustrajno i kroz dulje vrijeme) od strane pojedinih nadležnih sudova tumači kao vrijeme u trajanju od najmanje tri mjeseca, zbog čega GREVIO smatra kako velik broj žrtava ovog kaznenog djela ostaje bez kaznenopravne zaštite.

Iako sud u svakom konkretnom slučaju prosuđuje ustrajnost i duljinu vremena, a predmetnom Izvješću navodi se i da je Vrhovni sud Republike Hrvatske u jednom od svojih predmeta utvrdio je da je razdoblje od šest dana bilo dostatno da se žrtva odnosno oštećenik dovede u stanje tjeskobe ili straha, GREVIO je obaviješten kako ustaljena praksa tumači „dulje vrijeme“ iz teksta članka kao vrijeme od najmanje tri mjeseca.

U stavu 2. članka 140. Kaznenog zakona predlaže se izvršiti potrebno nomotehničko usklađivanje zakonskog teksta ovog kaznenog djela s novelom Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 84/21.), kojom je prošireno značenje izraza bliske osobe iz članka 87. stavka 9.

Kaznenog zakona, na način da isto obuhvaća i sadašnje ili bivše partnere u intimnoj vezi. Slijedom navedenog predlaže se brisati riječi „osobu s kojom je počinitelj bio u intimnoj vezi“, obzirom je navedena osoba već obuhvaćena značenjem izraza bliske osobe.

Stavak 3. članka 140. Kaznenog zakona predlaže se izmijeniti kao posljedicu gore opisanog predloženog brisanja u stavku 2. istog članka.

Uz članak 19.

Predlaže se propisati kvalificirani oblik kaznenog djela neovlaštenog slikovnog snimanja kojim će se predvidjeti stroža kazna za počinitelja koji snimku koja je nastala neovlašteno učini dostupnom većem broju osoba. Kazneno djelo zlouporabe snimke spolno eksplicitnog sadržaja iz članka 144.a Kaznenog zakona, koje se odnosi na snimke nastale uz pristanak žrtve, propisuje kvalificirani oblik kaznenog djela za slučaj da je snimka postala dostupna većem broju osoba, sa zapriječenom kaznom do tri godine zatvora.

Obzirom da je kod kaznenog djela iz članka 144. Kaznenog zakona riječ o snimci nastaloj neovlašteno, bilo je potrebno osigurati barem jednaku razinu kaznenopravne zaštite.

Uz članak 20.

Prijedlogom izmjene članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona predlaže se pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja u odnosu na temeljni oblik kaznenog djela silovanja i to na način da se posebni minimum zapriječene kazne zatvora povisuje s jedne godine na tri godine, dok se posebni maksimum zapriječene kazne zatvora povisuje s pet godina na osam godina. Nastavno, prijedlogom izmjene stavka 2. predmetnog članka povećava se posebni minimum zapriječene kazne zatvora s tri godine na pet godina, dok se posebni maksimum zapriječene kazne zatvora povisuje s deset godina na dvanaest godina.

Predložena izmjena u članku 153. stavku 1. onemogućava zamjenu izrečene kazne zatvora radom za opće dobro u smislu članka 55. Kaznenog zakona, dok bi uvjetna osuda za ovaj oblik silovanja mogla biti izrečena samo uz primjenu instituta ublažavanja kazne iz članka 49. Kaznenog zakona.

Cilj predloženih izmjena usmjeren je na jače ostvarenje generalno preventivnih učinaka kažnjavanja silovanja.

Uz članak 21.

Sukladno prijedlogu pooštavanja zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kazneno djelo silovanja iz članka 153. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, bilo je potrebno u kontekstu mjere kazne intervenirati i u članka 154. stavak 1. Kaznenog zakona (teška kaznena djela protiv spolne slobode) i to način da se predlaže pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za stavak 1. članka 154. Kaznenog zakona. Predloženom izmjenom se posebni minimum zapriječene kazne zatvora iz članka 154. stavka 1. povisuje se s tri na pet godina zatvora, dok se posebni maksimum zapriječene kazne zatvora povisuje s deset godina na dvanaest godina zatvora.

Uz članak 22.

Radnju počinjenja kaznenog djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. Kaznenog zakona predlaže se izmijeniti na način da je za postojanje kaznene odgovornosti, osim ponovljenog spolnog uznemiravanja (što proizlazi iz uporabe trajnoga glagola "uznemirava") dovoljna i jedna radnja spolnog uznemiravanja počinjena u odnosu na kategorije osoba navedene u članku 156. Kaznenog zakona, pod uvjetom da se radi o grubom uznemiravanju. Na opisani način otklanja se i nedostatak na koji je vezano uz praksu primjene ovog kaznenog djela ukazao GREVIO u Osnovnom evaluacijskom Izvješću.

Obzirom je, u cilju snažnije zaštite žrtava spolnog uznemiravanja u bliskim odnosima, spolno uznemiravanje predloženo ukloniti kao javni oblik nasilja u obitelji iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, a time i iz blanketne dispozicije sadržane u članku 179.a Kaznenog zakona, spolno uznemiravanje bliske osobe bilo je potrebno izričito uključiti u inkriminaciju iz članka 156. Kaznenog zakona te osigurati da zapriječena kazna ne bude blaža od kazne za kazneno djelo nasilja u obitelji (članak 179.a Kaznenog zakona).

Stoga se predlaže spolno uznemiravanje bliske osobe i osobe posebno ranjive zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje izdvojiti u zasebni stavak, kao kvalificirani oblik kaznenog djela, kažnjiv kaznom do tri godine zatvora.

Uz članak 23.

Pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja kaznenih djela iz Glave XVI. Kaznenog zakona - Kaznena djela protiv spolne slobode, povisivanjem zapriječenih kazni za kazneno djelo silovanja (članak 153. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona) i teška kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154. stavak 1.) uvjetovalo je potrebu povisivanja zapriječenih kazni za pojedina kaznena djela iz Glave XVII. Kaznenog zakona - Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, u cilju očuvanja koherentnosti zakonskog sustava gradacije propisanih kazni.

Stoga se predlaže posebni minimum zapriječene zatvorske kazne za kazneno djelo spolne zlouporabe djeteta mlađeg od petnaest godina (članak 158. stavak 5. Kaznenog zakona) povisiti s tri na pet godina zatvora.

Uz članak 24.

Pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja kaznenih djela iz Glave XVI. Kaznenog zakona - Kaznena djela protiv spolne slobode, povisivanjem zapriječenih kazni za kazneno djelo silovanja (članak 153. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona) i teška kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154. stavak 1.) uvjetovalo je potrebu povisivanja zapriječenih kazni za pojedina kaznena djela iz Glave XVII. Kaznenog zakona - Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, u cilju očuvanja koherentnosti zakonskog sustava gradacije propisanih kazni.

Stoga se predlaže posebni minimum zapriječene zatvorske kazne za kazneno djelo spolne zlouporabe djeteta starijeg od petnaest godina (članak 159. stavak 1. Kaznenog zakona) povisiti s jedne na tri godine zatvora.

Uz članak 25.

Pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja kaznenih djela iz Glave XVI. Kaznenog zakona - Kaznena djela protiv spolne slobode, povisivanjem zapriječenih kazni za kazneno djelo silovanja (članak 153. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona) i teška kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154. stavak 1. Kaznenog zakona) uvjetovalo je potrebu povisivanja zapriječenih kazni za pojedina kaznena djela iz Glave XVII. Kaznenog zakona - Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, u cilju očuvanja koherentnosti zakonskog sustava gradacije propisanih kazni.

Stoga se predlaže posebni minimum zapriječene zatvorske kazne za teško kazneno djelo spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona povisiti s tri na pet godina zatvora.

Uz članak 26.

Prijedlogom predmetne izmjene vrši se usklađivanje s terminologijom Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22., 71/23. i 156/23.), budući da su dana 31. prosinca 2022. centri za socijalnu skrb prestali s radom, a od 1. siječnja 2023. s radom je započeo Hrvatski zavod za socijalni rad sa svojim područnim uredima koji je preuzeo poslove centra za socijalnu skrb.

Uz članak 27.

U cilju jasnijeg razgraničenja blanketnog kaznenog djela nasilja u obitelji (članak 179.a Kaznenog zakona) od prekršaja propisanih Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji, predlaže se precizirati u čemu se sastoji teško kršenje propisa o zaštiti od nasilja u obitelji. Unošenjem obilježja „grubo“ i „učestalo“ u zakonski opis kaznenog djela ukazuje se kako se teško kršenje može odnositi na intenzitet postupanja ili na učestalost odnosno kontinuitet postupanja. Generalna klauzula „ili na drugi način“ predstavlja prihvaćenu analogiju unutar zakona, kojom se ukazuje da do teškog kršenja može doći i na druge načine.

Jednu od propisanih mogućih posljedica ovog kaznenog djela, stanje dugotrajne patnje, predlaže se brisati iz zakonskog opisa kaznenog djela, obzirom da ista nije zaživjela u praksi primjene. Navedeno obilježje uvedeno je u Kazneni zakon Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 126/19.) kako bi se ukazalo na kontinuitet postupanja, kao jedan od načina teškog kršenja propisa o zaštiti od nasilja u obitelji. Uvođenje ovog obilježja stvorilo je u praksi dvojbe oko toga je li za utvrđenje nastupa ove posljedice potrebno provesti vještačenje. Obzirom na navedeno, a uzimajući u obzir i da se predloženom izmjenom članka 179.a Kaznenog zakona uvodi obilježje kontinuiteta postupanja dodavanjem riječi „učestalo“, posljedicu stanja dugotrajne patnje predlaže se brisati iz zakonskog opisa kaznenog djela.

U cilju daljnjeg preciziranja odredbe, ispred riječi „bliske osobe“ predlaže se dodati riječ „druge“, a obzirom je član obitelji također obuhvaćen značenjem izraza bliske osobe iz članka 87. stavka 9. Kaznenog zakona.

Uz članak 28.

U članku 205. Kaznenog zakona (ubijanje ili mučenje životinja) kao posljedica pooštrenja zakonske kaznene politike kažnjavanja predlažu se izmjene visine kazni za inkriminacije

propisane u stavcima 1. i 2. ovoga članka. Tako predlagatelj u odnosu na članak 205. stavak 1. Kaznenog zakona predlaže propisivanje sankcije u visini do dvije godine zatvora, dok za protupravno i skrivljeno postupanje iz stavka 2. predlaže kaznu u visini do tri godine zatvora.

Uz članak 29.

Ovim člankom uvodi se novo kazneno djelo napuštanja životinja u članku 205. a Kaznenog zakona. Iako je ovo kazneno djelo propisano kao opći delikt, njegov počinitelj može biti vlasnik ili posjednik životinje. Objekt ovog kaznenog djela su domaće životinje, kućni ljubimci ili uzgojene divlje životinje i druge životinje držane pod nadzorom čovjeka, a čije značenje valja tumačiti u smislu Zakona o zaštiti od životinja.

Radnja napuštanja bez cilja da se počinitelj životinje trajno riješi, kako je predviđeno ovim kaznenim djelom, pokrivena je prekršajnom odgovornošću sukladno Zakonu o zaštiti životinja.

U stavku 2. ovoga članka, propisuje se kvalificirani oblik kaznenog djela napuštanja životinja, kojim se predviđa strože kažnjavanje počinitelja kada je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt životinje ili je napušten veći broj životinja.

U stavku 3. posebno se propisuje obvezatno oduzimanje životinje nad kojom je počinjeno ovo kazneno djelo (članak 205. a stavak 1. i 2. Kaznenog zakona).

Uz članak 30.

Predloženom izmjenom ispravlja se nelogičnost u važećem zakonskom uređenju prema kojoj bi počinitelj kaznenog djela krađe stvari velike vrijednosti (članak 228. stavak 3. Kaznenog zakona), u slučaju počinjenja tog kaznenog djela na štetu bračnog ili izvanbračnog druga, životnog partnera ili neformalnog životnog partnera, srodnika po krvi u ravnoj lozi, brata ili sestre, posvojitelja, posvojenika ili na štetu osobe s kojom počinitelj živi u zajedničkom kućanstvu, bio progonjen po službenoj dužnosti, dok bi u situaciji teške krađe stvari velike vrijednosti (članak 229. stavak 2. Kaznenog zakona) na štetu ovih osoba, počinitelj bio progonjen po privatnoj tužbi.

Stoga se predlaže u katalog kaznenih djela iz članka 245. stavka 4. uključiti i kazneno djelo krađe iz članka 228. stavka 3. Kaznenog zakona.

Uz članak 31.

U okviru postupka pristupanja Republike Hrvatske Organizaciji za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD), Radna skupina za suzbijanje podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama usvojila je Izvješće prve faze evaluacije Republike Hrvatske, u kojem je, o odnosu na inkriminaciju pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona, preporučila uklanjanje uvjeta dvostruke kažnjivosti za predikatno kazneno djelo počinjeno u stranoj državi.

Prema važećoj odredbi Kaznenog zakona, ako je imovinska korist ostvarena kaznenim djelom počinjenim u stranoj državi, počinitelj će se kazniti ako se radi o kaznenom djelu i prema zakonu države u kojoj je počinjeno. Međutim, navedeno je u suprotnosti s člankom 7. Konvencije o borbi protiv podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama, koju je Republika Hrvatska ratificirala u studenom 2023. („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 10/23.).

Slijedom navedenog, predlaže se propisati da će se počinitelj kazniti za kazneno djelo pranja novca i kad predikatno kazneno djelo kojim je ostvarena imovinska korist, a koje je počinjeno u inozemstvu, nije kažnjivo prema zakonu države u kojoj je počinjeno, odnosno u toj situaciji biti će dostatno da postupanje kojim je ostvarena imovinska korist predstavlja kazneno djelo prema zakonodavstvu Republike Hrvatske.

Uz članak 32.

Ovim kaznenim djelom će se doprinijeti zaštiti sadržaja izvidne ili dokazne radnje od neovlaštenog otkrivanja tijekom nejavnog prethodnog kaznenog postupka, sve do faze potvrđivanja optužnice i sankcionirati ponašanje osobe koja, na temelju svoga položaja, zaposlenja ili funkcije te svojstva u kaznenom postupku, ima pristup spisu predmeta, odnosno materijalima nejavnog kaznenog postupka i koja te materijale dijeli s javnosti.

Curenje podataka iz istrage postala je već uobičajena pojava u medijski zanimljivim kaznenim postupcima. Ni u jednom od tih slučajeva nije utvrđeno na koji je način došlo do curenja podataka, odnos tko je podatke o sadržaju dokaznih radnji s medijima podijelio. U odnosu na samu pojavu, na taj se način građanima šalje poruka da je ta praksa iz perspektive onih koji su zaduženi za progon prihvatljiva, a iz perspektive onih koji na taj način podatke iz istrage dijele s medijima, poticaj da to i dalje čine.

Međutim, radi se o praksi koja nije prihvatljiva, jer se njome ozbiljno narušavaju prava osoba uključenih u taj postupak, ali i smisao samog kaznenog postupka.

U odnosu na okrivljenika, dovodi se u pitanje pravo na pravično suđenje, u okviru kojeg i pretpostavka nedužnosti te pravo na suđenje pred nepristranim sudom, pravo na objektivno utvrđivanje činjenica, ali i druga ljudska prava, poput prava na privatnost. S tim u vezi, ukazujemo kako je Republika Hrvatska zaprimila od Europske komisije Pismo službene obavijesti br. INFR(2023)2092, od 28. rujna 2023. zbog nedostataka u transpoziciji Direktive (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku, iz čega također proizlazi potreba poduzimanja daljnjih napora u jačanju mehanizama zaštite prava okrivljenika na presumpciju nedužnosti.

U odnosu na osobe koje sudjeluju u kaznenom postupku, primjerice svjedoke, postavlja se pitanje povrede prava privatnosti. U odnosu na tijela kaznenog progona i interes utvrđivanja istine u kaznenom postupku, otežava se mogućnost objektivnog istraživanja činjenica.

Konačno, ozbiljno se narušava povjerenje građana u rad pravosuđa, jer se kod njih stvaraju jednostrana i nerealna očekivanja od kaznenog postupka i perpetuiraju se percepcija nepovjerenja u rad pravosuđa, osobito u rad sudova.

Stoga se uvodi novo kazneno djelo neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje.

Počinitelj ovog kaznenog djela može biti pravosudni dužnosnik ili državni službenik u pravosudnom tijelu, policijski službenik ili dužnosnik, okrivljenik, odvjetnik, odvjetnički vježbenik, svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač.

Ograničenje kruga mogućih počinitelja samo na gore navedene kategorije osoba opravdano je okolnošću da se od njih opravdano može očekivati da lojalan odnos prema kaznenom pravosuđu i svoje procesne interese ostvaruju unutar kaznenog postupka i da odavanjem sadržaja dokaznih

radnji ne štete probojima kaznenoga postupka. U skladu s tom koncepcijom, počinitelji ovog kaznenog djela ne mogu biti novinari, a niti druge osobe koje neovlašteno saznaju za sadržaj dokaznih radnji, a da nemaju svojstvo jedne od osoba koje se propisane kao njegovi počinitelji. Počinitelj mora postupati s namjerom, pri čemu cilj njegova postupanja predstavlja subjektivno obilježje kaznenog djela, koje se ne mora ostvariti da bi djelo bilo dovršeno, pa je u tom smislu ono propisano kao ciljni delikt.

Radnja počinjenja kaznenog djela sastoji se u neovlaštenom otkrivanju sadržaja izvidne radnje ili dokazne radnje tijekom nejavnog prethodnog kaznenog postupka, sve do trenutka potvrđivanja optužnice, sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

U stavku 2. propisano je kako niti počinitelj, a niti sudionik (poticatelj ili pomagatelj) u počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka, ne može biti onaj tko obavlja novinarski posao. Dakle, iz navedenog stavka je izrijekom razvidno kako novinar ne može biti počinitelj ovog kaznenog djela, ali i nadalje se limitira odnosno isključuje i postojanje sudioništva u počinjenju ovog kaznenog djela u odnosu na one koji obavljaju novinarski posao. Na taj način, jamči se da osoba koja obavlja novinarski posao ne može kazneno odgovarati niti kao počinitelji, ali niti kao pomagatelj niti poticatelj u počinjenju ovoga kaznenog djela.

U stavku 3. predlaže se propisati kako nema kaznenog djela iz ovoga članka ako je djelo počinjeno radi zaštite žrtve kaznenog djela, u interesu obrane u kaznenom postupku ili u drugom pretežito javnom interesu. Radi se o razlozima isključenja protupravnosti postupanja opisanog u stavku 1. članka 307.a Kaznenog zakona.

Uz članak 33.

Ovim člankom predlaže se izmjena kaznenog djela nasilničkog ponašanja iz članka 323.a Kaznenog zakona, uvođenjem kvalificiranog oblika u novi stavak 2. Kvalifikatorne okolnosti odnose se na počinjenje kaznenog djela iz mržnje ili prema bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće.

Ovime bi se pružila snažnija kaznenopravna zaštita određenim kategorijama osoba, koje karakterizira posebna ranjivost, odnos bliskosti s počiniteljem ili pripadnost određenoj društvenoj skupini prema kojoj počinitelj ispoljava mržnju motiviranu nekom od diskriminatornih osnova navedenih u članku 87. stavku 21. Kaznenog zakona, koji definira zločin iz mržnje.

Uz članak 34.

U članak 386. Kaznenog zakona, koji sadrži popis akata Europske unije s kojima su odredbe Kaznenog zakona usklađene, dodaju se Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.), Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29. 4. 2014.), Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11. 3. 2016.) i Direktiva 2016/800/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21. 5. 2016.).

Iako se predmetnim izmjenama i dopunama Kaznenog zakona isti ne usklađuje s odredbama citiranih direktiva, uvažavajući činjenicu da je Kazneni zakon, između ostalih, već notificiran kao jedna od nacionalnih provedbenih mjera za navedene direktive, bilo je potrebno popis akata Europske unije iz članka 386. Kaznenog zakona dopuniti navođenjem spomenutih direktiva.

Uz članak 35.

Ovim člankom propisano je stupanje Zakona na snagu.

IV. OCJENA I IZVORI SREDSTVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga zakona sredstva su osigurana u okviru redovitog poslovanja Ministarstva pravosuđa i uprave te nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U odnosu na tekst Prijedloga zakona koji je u prvom čitanju prihvaćen u Hrvatskome saboru, u Konačnom prijedlogu zakona nastale su određene razlike kao rezultat uvažavanja prijedloga i primjedbi iznijetih između prvog i drugog čitanja.

U odnosu na Prijedlog zakona, predlagatelj je u tekstu Konačnog prijedloga izmijenio ili dodao sljedeće:

U članku 1. Konačnog prijedloga ispravlja se nomotehnički nedostatak u zakonskom tekstu do kojeg je došlo uslijed promjene numeracije stavaka u članku 55. Kaznenog zakona, koja je izvršena Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 101/17.).

U članku 3. Konačnog prijedloga vrši se usklađivanje s terminologijom Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22., 71/23. i 156/23.), budući da su dana 31. prosinca 2022. centri za socijalnu skrb prestali s radom, a od 1. siječnja 2023. s radom je započeo Hrvatski zavod za socijalni rad sa svojim područnim uredima koji je preuzeo poslove centra za socijalnu skrb.

U članku 4. Konačnog prijedloga predlaže se u katalog sigurnosnih mjera iz članka 65. Kaznenog zakona dodati novu sigurnosnu mjeru - zabrana držanja i nabavljanja životinja.

U članku 7. Konačnog prijedloga propisuje se nova sigurnosna mjera zabrane držanja i nabavljanja životinja, čime se ojačava specijalno preventivna funkcija Kaznenog zakona. Novom sigurnosnom mjerom se nastoji suziti mogućnost da osobe za koje sud procjeni da su sklone ponavljanju kaznenih djela nad životinjama dođu u priliku da počine novo kazneno djelo nad životinjom.

U članku 8. Konačnog prijedloga predlaže se proširiti katalog kaznenih djela koja podliježu proširenom oduzimanju imovinske koristi, dodavanjem kaznenog djela neovlaštene

proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona i kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa tvari zabranjenih u sportu iz članka 191.a Kaznenog zakona.

U članku 10. Konačnog prijedloga ispravljen je propust zbog kojeg kazneno djelo bludnih radnji iz članka 155. stavka 3. Kaznenog zakona nije bilo uvršteno u katalog kaznenih djela za koja zastara kaznenog progona, kada su ona počinjena na štetu djece, počinje teći od punoljetnosti žrtve. Članak je i nomotehnički preoblikovan, čime primjedba Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora iz Izvješća od 16. siječnja 2024. postaje izlišna.

U članku 13. Konačnog prijedloga predlaže se propisati značenja izraza „sredstva“ za potrebe članka 98. Kaznenog zakona kojim se inkriminira financiranje terorizma, upućivanjem na definiciju sadržanu u Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma.

U članku 15. Konačnog prijedloga izvršena je nomotehnička dorada izričaja, sukladno primjedbi iz Izvješća Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora od 16. siječnja 2024.

U članku 16. Konačnog prijedloga uvodi se kvalificirani oblik kaznenog djela teške tjelesne ozljede s posljedicom smrti, u cilju pružanja snažnije kaznenopravne zaštite određenim kategorijama osoba, koje karakterizira posebna ranjivost, odnos bliskosti s počiniteljem ili pripadnost određenoj društvenoj skupini prema kojoj počinitelj ispoljava mržnju motiviranu nekom od diskriminatornih osnova navedenih u članku 87. stavku 21. Kaznenog zakona, koji definira zločin iz mržnje.

U članku 17. Konačnog prijedloga uvode se novi kvalificirani oblici kaznenog djela sudjelovanja u tučnjavi, u cilju pružanja snažnije kaznenopravne zaštite određenim kategorijama osoba, koje karakterizira posebna ranjivost, odnos bliskosti s počiniteljem ili pripadnost određenoj društvenoj skupini prema kojoj počinitelj ispoljava mržnju motiviranu nekom od diskriminatornih osnova navedenih u članku 87. stavku 21. Kaznenog zakona, koji definira zločin iz mržnje.

U članku 19. Konačnog prijedloga predlaže se propisati kvalificirani oblik kaznenog djela neovlaštenog slikovnog snimanja iz članka 144. Kaznenog zakona kojim će se predvidjeti stroža kazna za počinitelja koji snimku koja je nastala neovlašteno učini dostupnom većem broju osoba. Time je prihvaćen i istovjetan prijedlog zastupnice Sabine Glasovac (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske) iz saborske rasprave o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.

U člancima 20. i 21. Konačnog prijedloga izvršene su nomotehničke dorade izričaja, sukladno primjedbama iz Izvješća Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora od 16. siječnja 2024.

U članku 22. Konačnog prijedloga predlaže se radnju počinjenja kaznenog djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. Kaznenog zakona izmijeniti na način da je za postojanje kaznene odgovornosti, osim ponovljenog spolnog uznemiravanja, dovoljna i jedna radnja spolnog uznemiravanja počinjena u odnosu na kategorije osoba navedene u članku 156. Kaznenog zakona, pod uvjetom da se radi o grubom uznemiravanju. Obzirom je spolno uznemiravanje predloženo ukloniti kao pojavni oblik nasilja u obitelji iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, a time i iz blanketne dispozicije sadržane u članku 179.a Kaznenog zakona, spolno uznemiravanje bliske osobe bilo je potrebno izričito uključiti u inkriminaciju iz članka 156. Kaznenog zakona te osigurati da zapriječena kazna ne bude blaža od kazne za kazneno djelo nasilja u obitelji (članak 179.a Kaznenog zakona). Stoga se predlaže spolno uznemiravanje bliske osobe i osobe posebno ranjive zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške

tjelesne ili duševne smetnje izdvojiti u zasebni stavak, kao kvalificirani oblik kaznenog djela, kažnjiv kaznom do tri godine zatvora. Ovime je adresiran i prijedlog zastupnice Sabine Glasovac (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske) da se razmotri opravdanost brisanja spolnog uznemiravanja iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, a time i iz doseg a blanketne dispozicije kaznenog djela nasilja u obitelji, obzirom je u tekstu Prijedloga zakona kazna zapriječena za kazneno djelo spolnog uznemiravanja bliske osobe bila blaža od kazne zapriječene za kazneno djelo nasilja u obitelji. U Konačnom prijedlogu zakona ove su kazne izjednačene.

U članku 25. Konačnog prijedloga predlaže se minimum zapriječene zatvorske kazne za teško kazneno djelo spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona povisiti s tri na pet godina zatvora. Navedeno se ukazuje potrebnim u cilju očuvanja koherentnosti sustava kazni, a obzirom na predloženo pooštavanje kazni za kazneno djelo silovanja (članak 153. stavci 1. i 2. Kaznenog zakona) i teška kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154. stavak 1. Kaznenog zakona).

U članku 26. Konačnog prijedloga vrši se usklađivanje s terminologijom Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22., 71/23. i 156/23.), budući da su dana 31. prosinca 2022. centri za socijalnu skrb prestali s radom, a od 1. siječnja 2023. s radom je započeo Hrvatski zavod za socijalni rad sa svojim područnim uredima koji je preuzeo poslove centra za socijalnu skrb.

U članku 29. Konačnog prijedloga kojim se uvodi novo kazneno djelo napuštanja životinja, izmijenjen je zakonski opis inkriminacije, na način da se inkriminira napuštanje životinje s ciljem da se počinitelj iste trajno riješi. Navedeno se smatra unaprjeđenjem nomotehničkog rješenja iz prvog čitanja, kada se radilo o napuštanju „kroz dulje vrijeme“. Također, uklonjena je i riječ „neopravdano“, obzirom će se opravdanost napuštanja vrednovati kroz opće institute kaznenog prava, kao što je krajnja nužda. Zaključno, izvršena je nomotehnička dorada izričaja, sukladno primjedbi iz Izvješća Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora od 16. siječnja 2024.

U članku 30. Konačnog prijedloga predlaže se u katalog kaznenih djela iz članka 245. stavka 4. koja se progone po privatnoj tužbi uključiti i kazneno djelo krađe iz članka 228. stavka 3. Kaznenog zakona. Ovime se uklanja nelogičnost koja je nastala 2015. (Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, „Narodne novine“, broj 56/15.) kada je i u članak 228. i 229. Kaznenog zakona uveden kvalificirani oblik, a uvođenje novih stavaka se nije reflektiralo na odredbu o progonu (članak 245. Kaznenog zakona).

U članku 31. Konačnog prijedloga, u cilju daljnjeg usklađivanja odredbi Kaznenog zakona sa zahtjevima Konvencije o borbi protiv podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama, predlaže se u odnosu na inkriminaciju pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona ukloniti uvjet dvostruke kažnjivosti za predikatno kazneno djelo počinjeno u stranoj državi.

U članku 32. Konačnog prijedloga kojim se uvodi novo kazneno djelo neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje, uvažavajući raspravu u Hrvatskome saboru, dodan je stavak 3. članka 307.a Kaznenog zakona, kojim se propisuje isključenje protupravnosti ako je djelo počinjeno radi zaštite žrtve kaznenog djela, u interesu obrane u kaznenom postupku ili u drugom pretežito javnom interesu. Također je izvršena nomotehnička dorada izričaja, sukladno primjedbi iz Izvješća Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora od 16. siječnja 2024.

U članku 33. Konačnog prijedloga uvodi se kvalificirani oblik kaznenog djela nasilničkog ponašanja, u cilju pružanja snažnije kaznenopravne zaštite određenim kategorijama osoba, koje karakterizira posebna ranjivost, odnos bliskosti s počiniteljem ili pripadnost određenoj društvenoj skupini prema kojoj počinitelj ispoljava mržnju motiviranu nekom od diskriminatornih osnova navedenih u članku 87. stavku 21. Kaznenog zakona, koji definira zločin iz mržnje.

U članku 34. Konačnog prijedloga izvršena je nomotehnička dorada izričaja, sukladno primjedbama iz Izvješća Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora od 16. siječnja 2024.

VI. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S RAZLOZIMA NEPRIHVATANJA

U odnosu na izlaganje Kluba zastupnika Domovinskog pokreta o tome kako je femicid već adekvatno zakonski reguliran kroz zločin iz mržnje temeljem spola, te kako se kod novog predloženog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe iz 111.a Kaznenog zakona radi o stupnjevanju ljudskog života po vrijednosti osobe, ukazujemo kako je uvođenje predmetnog kaznenog djela u Kazneni zakon opravdano s obzirom na analizirane statističke podatke o pojavnosti ubojstava ženskih osoba, kao i s aspekta ustavnog načela razmjernosti. Posebno naglašavamo usklađenost predmetnog kaznenog djela sa zahtjevima Istanbulske konvencije, koja propisuje da se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne smatraju diskriminacijom.

Nije prihvaćen prijedlog zastupnice Katice Glamuzine (Klub zastupnika socijaldemokrata) i zastupnice Sabine Glasovac (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske) da se u, uz definiciju rodno utemeljenog nasilja nad ženama, u tekst Kaznenog zakona unesu i ostale definicije iz Istanbulske konvencije. Ovo iz razloga što je Istanbulska konvencija svojom ratifikacijom postala dio unutarnjeg pravnog poretka te je po svojoj pravnoj snazi iznad zakona, što znači da njezine definicije, i bez potrebe prepisivanja u Kazneni zakon, vrijede u pravnom poretku Republike Hrvatske. Obzirom se uz definiciju rodno utemeljenog nasilja nad ženama izravno vežu kaznenopravno relevantni učinci, u pogledu propisivanja da će se takvo postupanje uzeti kao otegotna okolnost, ako Kazneni zakon izričito ne predviđa teže kažnjavanje, tu definiciju predlaže se prenijeti i u članak 87. Kaznenog zakona.

Prijedlog zastupnice Romane Nikolić (Klub zastupnika Socijaldemokrata) i zastupnice Sabine Glasovac (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske) da se za kazneno djelo zlouporabe snimke spolno eksplicitnog sadržaja iz članak 144.a Kaznenog zakona uvede kazneni progon po službenoj dužnosti nije prihvaćen, obzirom se predmetno kazneno djelo propisuje unutar Glave XIV. Kaznenog zakona - Kaznena djela protiv privatnosti. Općenito gledajući, sva se kaznena djela iz ove glave Kaznenog zakona (uz iznimku kaznenog djela nedozvoljene uporabe osobnih podataka iz članka 146. Kaznenog zakona) progone po prijedlogu, osim u slučaju njihova počinjenja od strane službene osobe u obavljanju službe ili odgovorne osobe u obavljanju javne ovlasti. Odluku o pokretanju kaznenog progona za kazneno djelo zlouporabe snimke spolno eksplicitnog sadržaja, kao i o možebitnom odustanku od kaznenog progona, treba prepustiti žrtvi koja je tim kaznenim djelom oštećena. Ukoliko je žrtva zainteresirana za kazneni progon i podnese državnom odvjetniku prijedlog za progon, progon počinitelja kaznenog djela i sve radnje u svrhu progona poduzima državni odvjetnik, jednako kao kod kaznenih djela koja se progone po službenoj dužnosti.

Nije prihvaćen niti prijedlog zastupnice Sabine Glasovac (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske) da se kazneno djelo zlouporabe snimke spolno eksplicitnog sadržaja iz članak

144.a Kaznenog zakona premjesti u glavu kaznenih djela protiv spolne slobode, jer je riječ o kaznenom djelu koje za zaštitni objekt ima privatnost, a obzirom da se njime inkriminira povreda privatnosti i odnosa povjerenja između snimane osobe i počinitelja, koji učini dostupnom trećoj osobi snimku spolno eksplicitnog sadržaja, koja je nastala uz znanje i pristanak snimane osobe za osobu uporabu. Vezano uz primjedbu da žrtve koje nisu dale pristanak za snimanje nisu prepoznate u ovom kaznenom djelu, ističemo kako je u navedenoj situaciji kaznenopravna zaštita osigurana kroz kazneno djelo neovlaštenog slikovnog snimanja (članak 144. Kaznenog zakona). Za ostvarenje bića tog kaznenog djela ne traži se i dijeljenje snimke s trećima, već je dovoljno da počinitelj drugoga neovlašteno slikovno snimi u stanu ili prostoru posebno zaštićenom od pogleda.

Prijedlog zastupnice Romane Nikolić (Klub zastupnika Socijaldemokrata) i zastupnice Sabine Glasovac (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske) da se dijete koje svjedoči nasilju nad bliskim osobama tretira kao žrtva kaznenog djela, ukazujemo kako praksa već prepoznaje dijete koje je svjedočilo nasilju u obitelji kao žrtvu kaznenog djela povrede djetetovih prava (članak 177. Kaznenog zakona). U pogledu eventualne izmjene definicije žrtve, ukazujemo kako su u tijeku pregovori na razini Europske unije u okviru dijaloga za Prijedlog Direktive o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, slijedom čega za eventualne legislativne intervencije smatramo potrebnim pričekati usvajanje konačnog tekst navedene Direktive, koja će adresirati ovo pitanje.

Prijedlog Kluba zastupnika Socijaldemokrata i zastupnice Sabine Glasovac (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske) da se kazneno djelo prostitucije revidira kako bi se osiguralo da prostitucija bude priznata kao forma nasilja prema ženama, na način da se osigura nekažnjivost osoba u prostituciji (koje pružaju seksualne usluge) i kažnjavanje svodnika, trgovaca ljudima i kupaca seksa, ukazujemo kako su u tijeku izmjene Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, kojim se kroz prekršajnu odgovornost sankcionira odavanje prostituciji, stoga je potrebno pričekati nova zakonodavna rješenja iz toga zakona, a koja bi se, s obzirom na njihovu komplementarnost, mogla odraziti i na biće samog kaznenog djela prostitucije iz članka 157. Kaznenog zakona

Nije prihvaćen prijedlog zastupnice Sabine Glasovac (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske) da se katalog kaznenih djela koja ne zastarijevaju proširi na teška kaznena djela protiv spolne slobode te da se produlje zastarni rokovi za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta. Prilikom propisivanja instituta zastare kaznenog progona potrebno je voditi računa o legitimnom cilju postojanja instituta zastare (pravna sigurnost), ravnoteži prava okrivljenika i žrtve, te koherentnosti sustava kaznenog prava.

Prijedlog Kluba zastupnika Istarskog demokratskog saveza, Kluba zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske i zastupnika Željka Pavića (Klub zastupnika Socijaldemokrata) da se do drugog čitanja odustane od predložene inkriminacije iz članka 307.a Kaznenog zakona nije prihvaćen, budući da *ratio legis* uvođenja ovog kaznenog djela, detaljno naveden u obrazloženju, opravdava njegovo zadržavanje.

Prijedlog Kluba zastupnika Socijaldemokrata da se inkriminiraju borbe životinja nije prihvaćen obzirom da se borbe životinja može podvesti pod kazneno djelo ubijanja ili mučenja životinja iz članka 205. Kaznenog zakona, za koje se ovim Konačnim prijedlogom predlaže povisiti zapriječenu kaznu.

Vezano uz prijedlog zastupnice Urše Ruakar Gamulin (Klub zastupnika Možemo!) da se iz novog predloženog kaznenog djela Napuštanje životinja (članak 205.a Kaznenog zakona) briše

stavak 3. prema kojemu će se životinja nad kojom je kazneno djelo počinjeno oduzeti od počinitelja te da se do drugog čitanja u kazneno djelo uvrsti stavak koji bi obvezivao građane i institucije (veterinarsku inspekciju, policiju, komunalno redarstvo i skloništa lokalne samouprave) da prijave osobe koje su napustile životinje koje su im bile na skrbi, ukazujemo kako isti nisu prihvaćeni. Ovo iz razloga što je oduzimanje predmeta opći institut kaznenog prava, koji je osim u članku 79. Kaznenog zakona, propisan u i drugom kaznenom djelu kojim se štite životinje, ubijanje ili mučenje životinja (članak 205. Kaznenog zakona). U pogledu obveze prijavljivanja kaznenog djela, opća obveza prijavljivanja kaznenih djela koja se progone po službenoj dužnosti propisana je člankom 204. stavkom 1. Zakona o kaznenom postupku.

Svi ostali prijedlozi, primjedbe i mišljenja koji su dani na tekst Prijedloga zakona koji je usvojen u prvom čitanju u Hrvatskome saboru usvojeni su i ugrađeni u tekst Konačnog prijedloga.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Zamjena nenaplaćene novčane kazne

Članak 43.

(1) Kad novčana kazna nije u cijelosti ili djelomično plaćena u roku koji je određen presudom, a ne postoje uvjeti iz članka 42. stavka 7. ovoga Zakona, naplatit će se prisilno putem ovlaštene institucije sukladno odredbama posebnog zakona.

(2) Ako se novčana kazna ne može ni prisilno naplatiti u roku od tri mjeseca, sud će uz pristanak osuđenika donijeti odluku o zamjeni novčane kazne radom za opće dobro, na način da se jedan dnevni iznos zamijeni s dva sata rada, pri čemu rad za opće dobro ne smije premašiti sedamsto dvadeset sati.

(3) Ako osuđenik ne pristane na rad za opće dobro ili ga ne izvrši, novčana kazna, odnosno rad za opće dobro zamijenit će se kaznom zatvora.

(4) Kada se novčana kazna zamjenjuje kaznom zatvora, sud će jedan dnevni iznos zamijeniti s jednim danom zatvora, a rad za opće dobro će se zamijeniti sukladno odredbi članka 55. stavka 2. ovoga Zakona, pri čemu kazna zatvora ne može biti dulja od dvanaest mjeseci.

(5) Isplati li osuđenik novčanu kaznu nakon pravomoćnosti odluke o zamjeni, izvršenje kazne zatvora ili rada za opće dobro će se obustaviti. U slučaju djelomične isplate, izvršit će se samo preostali dio navedenih kazni.

(6) Ako osuđenik koji nema stalno prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj ne plati novčanu kaznu u roku određenom presudom, sud će je zamijeniti kaznom zatvora.

Odmjeravanje kazne

Članak 47.

(1) Pri izboru vrste i mjere kazne sud će, polazeći od stupnja krivnje i svrhe kažnjavanja, ocijeniti sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža (olakotne i otegotne okolnosti), a osobito jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, stupanj povrede počiniteljevih dužnosti, način počinjenja i skrivljene učinke kaznenog djela, prijašnji počiniteljev život, njegove osobne i imovinske prilike te njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, odnos prema žrtvi i trud da naknadi štetu.

(2) Visina kazne ne smije prekoračiti stupanj krivnje.

Vrste posebnih obveza

Članak 62.

(1) Sud uz uvjetnu osudu i djelomičnu uvjetnu osudu može počinitelju naložiti da u određenom roku:

1. popravi štetu počinjenu kaznenim djelom,

2. uplati određenu svotu novaca u korist javne ustanove, u humanitarne ili karitativne svrhe, odnosno u fond za naknadu štete žrtvama kaznenih djela, ako je to primjereno s obzirom na počinjeno djelo i ličnost počinitelja.

(2) Pored obveza iz stavka 1. ovoga članka sud može počinitelju, ako ocijeni da je njihova primjena nužna za zaštitu zdravlja i sigurnost osobe na čiju štetu je kazneno djelo počinjeno ili kad je to korisno za otklanjanje okolnosti koje pogoduju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela, izreći sljedeće obveze:

1. nastavak obrazovanja ili osposobljavanje za određeno zanimanje koje odabere uz stručnu pomoć nadležnog tijela za probaciju,
2. zaposlenje koje odgovara njegovoj stručnoj spremi ili razini obrazovanja, osposobljenosti i stvarnim mogućnostima obavljanja radnih zadataka, koje mu savjetuje i omogućiti nadležno tijelo za probaciju,
3. nadzirano raspolaganje prihodima u skladu s potrebama osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati i prema savjetima nadležnog tijela za probaciju,
4. liječenje ili nastavak liječenja koje je nužno radi otklanjanja zdravstvenih smetnji koje mogu poticajno djelovati za počinjenje novog kaznenog djela uz stručnu pomoć nadležnog tijela za probaciju,
5. odvikavanje od ovisnosti o alkoholu, drogama ili drugih vrsta ovisnosti u terapijskoj zajednici uz stručnu pomoć nadležnog tijela za probaciju,
6. zabranu posjećivanja određenih mjesta, objekata i događaja, koji mogu biti prilika ili poticaj za počinjenje novog kaznenog djela,
7. zabranu druženja s određenom osobom ili grupom osoba koje bi ga mogle navesti da počini kazneno djelo, zabranu zapošljavanja, podučavanja ili smještaja tih osoba,
8. zabranu napuštanja doma u određenom razdoblju tijekom dana,
9. zabranu nošenja, posjedovanja i povjeravanja na čuvanje drugoj osobi oružja i drugih predmeta koji bi ga mogli navesti na počinjenje kaznenog djela,
10. ispunjavanje obveze uzdržavanja uz stručnu pomoć nadležnog tijela za probaciju,
11. redovito javljanje nadležnom tijelu za probaciju, centru za socijalnu skrb, sudu, policijskoj upravi ili drugom nadležnom tijelu,
12. i druge obveze koje su primjerene s obzirom na počinjeno kazneno djelo.

(3) Posebne obveze iz stavka 2. točaka 6. – 9. izvršava nadležno tijelo za probaciju uz pomoć policije.

(4) Način izvršavanja posebnih obveza iz stavka 2. ovoga članka, a koje se izvršavaju uz stručnu pomoć nadležnog tijela za probaciju, uređuje se posebnim zakonom i na temelju tog zakona donesenim podzakonskim propisima.

Vrste sigurnosnih mjera

Članak 65.

Sigurnosne mjere jesu: obvezno psihijatrijsko liječenje, obvezno liječenje od ovisnosti, obvezan psihosocijalni tretman, zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti, zabrana upravljanja motornim vozilom, zabrana približavanja, uznemiravanja i uhođenja, udaljenje iz zajedničkog kućanstva, zabrana pristupa internetu i zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora.

Zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja

Članak 73.

(1) Sigurnosna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve, druge osobe ili grupe osoba, odnosno zabrane približavanja određenom mjestu sud će izreći počinitelju kad postoji opasnost da bi počinitelj prema tim osobama ili na tim mjestima mogao ponovo počinuti kazneno djelo.

(2) Mjera iz stavka 1. ovoga članka izriče se u trajanju od jedne do pet godina. Počinitelju koji je osuđen na kaznu zatvora, a nije mu izrečena uvjetna osuda niti je kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro, mjera iz stavka 1. ovoga članka izreći će se u trajanju koje je od jedne do pet godina dulje od izrečene kazne zatvora.

(3) Po proteku polovine trajanja sigurnosne mjere izrečene na temelju stavka 1. ovoga članka sud može na prijedlog osuđenika obustaviti njezino izvršenje ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stavka 1. ovoga članka. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka jedne godine od zadnjeg preispitivanja.

(4) Na zabranu približavanja shodno će se primijeniti odredba članka 71. stavka 5. ovoga Zakona.

(5) Sud će o presudi kojom je izrečena mjera iz stavka 1. ovoga članka obavijestiti policiju.

Zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora

Članak 76.

(1) Sigurnosnu mjeru zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora sud će izreći počinitelju ako mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od pet ili više godina za namjerno kazneno djelo ili u trajanju od dvije ili više godina za namjerno kazneno djelo s obilježjem nasilja ili kazna zatvora za drugo kazneno djelo iz glave XVI. ili XVII. ovoga Zakona pod uvjetom da kazna bude u potpunosti izdržana jer osuđeniku nije odobren uvjetni otpust.

(2) Nad počiniteljem će se odmah nakon izlaska iz zatvora započeti provoditi zaštitni nadzor sukladno članku 64. ovoga Zakona i posebne obveze iz članka 62. stavka 2. točke 6. do 9. ako su mu izrečene uz zaštitni nadzor.

(3) Sud prilikom donošenja presude može odrediti da se zaštitni nadzor ne provodi ako ima razloga vjerovati da osoba neće ponovno počinuti kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka i bez njegova provođenja.

(4) Vrijeme provjeravanja traje od jedne do tri godine, osim ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno na štetu djeteta, kada vrijeme provjeravanja traje od jedne do pet godina. Sud može vrijeme provjeravanja prije njegova isteka na prijedlog nadležnog tijela za probaciju produljiti za još jednu godinu ako bi bez provođenja zaštitnog nadzora postojala opasnost od ponovnog počinjenja nekog od kaznenih djela navedenih u stavku 1. ovoga članka.

(5) Sud izvršenja će nakon proteka prve godine od početka provedbe zaštitnog nadzora i potom najmanje jednom godišnje preispitati potrebu njegova daljnjeg provođenja i o tome donijeti rješenje. Na prijedlog nadležnog tijela za probaciju ili osuđenika ovo preispitivanje može se učiniti i prije, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja. Sud može obustaviti provedbu zaštitnog nadzora ako ima razloga vjerovati da osuđenik neće ponovno počinuti kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka i bez njegova daljnjeg provođenja.

Prošireno oduzimanje imovinske koristi

Članak 78.

(1) Na prošireno oduzimanje imovinske koristi od kaznenog djela za koje je nadležan Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta te za kaznena djela iz Glave XVII. i Glave XXV. ovoga Zakona, ako je tim djelima ostvarena imovinska korist, primjenjuju se odredbe članka 77. ovoga Zakona ako ovim člankom nije drukčije propisano.

(2) Ako počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ima ili je imao imovinu koja je nerazmjerna njegovim zakonitim prihodima, pretpostavlja se da ta imovina predstavlja imovinsku korist od kaznenog djela, osim ako počinitelj učini vjerojatnim da je njezino podrijetlo zakonito.

(3) Ako je imovinska korist od kaznenog djela sjedinjena s imovinom stečenom na zakonit način, ukupna imovina bit će predmetom oduzimanja do procijenjene vrijednosti imovinske koristi. Na isti način i u istom omjeru oduzet će se i korist koja je dobivena od imovine u koju je zakonita imovina sjedinjena s imovinskom korišću od kaznenog djela.

(4) Imovinska korist iz stavka 2. i 3. ovoga članka oduzet će se od člana obitelji bez obzira po kojem pravnom temelju se kod njega nalazi i neovisno o tome živi li u zajedničkom kućanstvu s počiniteljem.

(5) Imovinska korist iz stavka 2. i 3. ovoga članka oduzet će se i od druge osobe bez obzira po kojem pravnom temelju je stečena ako ta osoba ne učini vjerojatnim da je korist stekla u dobroj vjeri i po razumnoj cijeni.

(6) Ako osoba protiv koje je pokrenut kazneni postupak umre, imovinska korist ostvarena protupravnom radnjom može se oduzeti od njezinih sljednika u postupku propisanom posebnim zakonom.

Zastara kaznenog progona

Članak 81.

(1) Kazneni progon zastarijeva nakon:

– 40 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna dugotrajnog zatvora i kazna zatvora u trajanju dužem od 15 godina,

– 25 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 10 godina,

– 20 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 5 godina,

– 15 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 3 godine,

– 10 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od jedne godine i

– 6 godina za ostala kaznena djela.

(2) Kazneni progon ne zastarijeva za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.), terorizma (članak 97. stavak 4.), teškog ubojstva (članak 111.), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166. stavak 2. i 3.), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.) te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.

(3) Ako je prije proteka rokova iz stavka 1. ovoga članka donesena prvostupanjska presuda, zastara kaznenog progona produljuje se za dvije godine.

Tijek zastare kaznenog progona

Članak 82.

(1) Zastara kaznenog progona počinje teći danom kad je kazneno djelo počinjeno. Ako posljedica koja je obilježje kaznenog djela nastupi kasnije, zastara počinje teći od tog trenutka.

(2) Zastara kaznenog progona ne teče za vrijeme za koje se prema zakonu kazneni progon ne može poduzeti ili se ne može nastaviti.

(3) Za kaznena djela iz članka 105. stavka 3., članka 106. stavka 2. i 3., članka 110., članka 111., članka 112. stavka 1., članka 114. stavka 2., članka 115., članka 116. stavka 3., članka 118., članka 119., članka 154., članka 155. stavka 2., članka 156., članka 158., članka 159., članka 160., članka 162., članka 163., članka 164., članka 166. stavka 1., članka 169., članka 170., članka 171., članka 176. i članka 177. ovoga Zakona počinjenih na štetu djeteta, zastara kaznenog progona počinje teći od punoljetnosti žrtve.

Zastara izvršenja kazne

Članak 83.

(1) Izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kad od pravomoćne presude protekne:

– 40 godina od izrečene kazne dugotrajnog zatvora,

– 25 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina,

– 20 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od pet godina,

– 15 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od tri godine,

– 10 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine,

– 6 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju do jedne godine, novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne.

(2) Ne zastarijeva izvršenje kazni izrečenih za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločina agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.), terorizma (članak 97. stavak 4.), teškog ubojstva (članak 111.), teška kaznena djela spolnog

zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166. stavak 2. i 3.), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.) te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.

Članak 87.

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske su odredbe sadržane u ovom Zakonu i drugim zakonima Republike Hrvatske, kojima se određuju pretpostavke kažnjivosti i sankcije koje se mogu izreći počiniteljima kaznenih djela.

(2) Protupravna radnja je radnja kojom su ispunjena obilježja kaznenog djela, a ne postoji razlog isključenja protupravnosti.

(3) Službena osoba je državni dužnosnik ili službenik, dužnosnik ili službenik u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, nositelj pravosudne dužnosti, sudac porotnik, član Državnog sudbenog vijeća ili Državnoodvjetničkog vijeća, arbitar, javni bilježnik i stručni radnik koji obavlja poslove iz djelatnosti socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja. Službenom osobom smatra se i osoba koja u Europskoj uniji, stranoj državi, međunarodnoj organizaciji koje je Republika Hrvatska član, međunarodnom sudu ili arbitraži čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, obavlja dužnosti povjerene osobama iz prethodne rečenice.

(4) Vojna osoba je djelatna vojna osoba, ročnik, pričuvnik i kadet te državni službenik i namještenik raspoređen na službu u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

(5) Kad je službena osoba naznačena kao počinitelj kaznenog djela koje nije predviđeno u Glavi XXXIV. ovoga Zakona, ili kao osoba prema kojoj je počinjeno kazneno djelo, službenom osobom smatrat će se i vojna osoba.

(6) Odgovorna osoba je fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je izričito ili stvarno povjereno obavljanje poslova iz područja djelovanja pravne osobe ili državnih tijela ili tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(7) Dijete je osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(8) Članovi obitelji su bračni ili izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner, njihova zajednička djeca te djeca svakog od njih, srodnik po krvi u ravnoj lozi, srodnik u pobočnoj lozi zaključno do trećeg stupnja, srodnici po tazbini do zaključno drugog stupnja, posvojitelj i posvojenik.

(9) Bliske osobe su članovi obitelji, bivši bračni ili izvanbračni drug bivši životni partner ili neformalni životni partner, sadašnji ili bivši partner u intimnoj vezi, osobe koje imaju zajedničko dijete i osobe koje žive u zajedničkom kućanstvu.

(10) Izvanbračni drug je osoba koja živi u izvanbračnoj zajednici koja ima trajniji karakter ili koja traje kraće vrijeme ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

(11) Neformalni životni partner je osoba koja živi u istospolnoj zajednici koja ima trajniji karakter.

(12) Tajni podatak je podatak koji je prema posebnom zakonu označen kao klasificirani podatak. Ne smatra se tajnim podatkom podatak čiji je sadržaj suprotan ustavnom poretku Republike Hrvatske ili podatak koji je označen tajnim radi prikriivanja kaznenog djela, prekoračenja ili zlouporabe ovlasti te drugih oblika nezakonitog postupanja u državnim tijelima.

(13) Službena tajna je podatak koji je prikupljen i koristi se za potrebe tijela javne vlasti, a koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen službenom tajnom.

(14) Izbori su izbori za Hrvatski sabor, Predsjednika Republike, Europski parlament, predstavnička tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, općinske načelnike, gradonačelnike, župane, gradonačelnika Grada Zagreba te postupak odlučivanja na državnom referendumu.

(15) Isprava je svaki predmet koji sadrži zapis, znak ili sliku koji je podoban ili određen da služi kao dokaz neke činjenice koja ima vrijednost za pravne odnose.

(16) Pokretna stvar je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, topline ili kretanja, kao i telefonski impulsi.

(17) Motorno vozilo je svako prometno sredstvo na motorni pogon u kopnenom, vodenom i zračnom prometu.

(18) Računalni sustav je svaka naprava ili skupina međusobno spojenih ili povezanih naprava, od kojih jedna ili više njih na osnovi programa automatski obrađuju podatke, kao i računalni podaci koji su u njega spremljeni, obrađeni, učitani ili preneseni za svrhe njegovog rada, korištenja, zaštite i održavanja.

(19) Računalni podatak je svako iskazivanje činjenica, informacija ili zamisli u obliku prikladnom za obradu u računalnom sustavu.

(20) Računalni program je skup računalnih podataka koji su u stanju prouzročiti da računalni sustav izvrši određenu funkciju.

(21) Zločin iz mržnje je kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, jezika, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

(22) Imovinskom korišću od kaznenog djela smatra se neposredna imovinska korist ostvarena počinjenjem kaznenog djela, imovina u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od kaznenog djela, kao i svaka druga korist koja je ostvarena od neposredne imovinske koristi od kaznenog djela ili imovine u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od kaznenog djela bez obzira nalazi li se na području Republike Hrvatske ili izvan njega.

(23) Imovinom se smatra imovina bilo koje vrste, neovisno o tome je li materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, odnosno pravni dokumenti ili instrumenti kojima se dokazuje pravo na ili interes za takvu imovinu.

(24) Mito je svaka nepripadna nagrada, dar ili druga imovinska ili neimovinska korist bez obzira na vrijednost.

(25) Žrtva kaznenog djela je fizička osoba koja je pretrpjela fizičke i duševne posljedice, imovinsku štetu ili bitnu povredu temeljnih prava i sloboda koji su izravna posljedica kaznenog djela. Žrtvom kaznenog djela smatraju se i bračni i izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner te potomak, a ako njih nema, predak, brat i sestra one osobe čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom te osoba koju je ona na temelju zakona bila dužna uzdržavati.

(26) Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira na to jesu li u ovom Zakonu korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

(27) Vrijednost imovine, imovinske štete, imovinske koristi, porezne obveze i državne potpore je velikih razmjera ako prelazi 79.633,69 eura. Razaranja prouzročena kaznenim djelima su velika ako prelaze 79.633,69 eura.

(28) Vrijednost imovine je većeg opsega ako prelazi 26.544,56 eura.

(29) Vrijednost stvari, imovinskog prava i imovinske koristi je velika ako prelazi 7963,37 eura. Vrijednost imovinske koristi i štete je znatna ako prelazi 7963,37 eura.

(30) Vrijednost stvari, imovinskog prava i imovinske koristi je mala ako ne prelazi 132,72 eura.

(31) Bezgotovinski instrument plaćanja je pokretna stvar, isprava i računalni podatak odnosno program, zaštićeni uređaj, predmet ili zapis ili njihova kombinacija, osim zakonskih sredstava plaćanja, koji jest ili nije u fizičkom obliku, a nositelju ili korisniku omogućuje, samostalno ili u vezi s postupkom, odnosno nizom postupaka, prijenos novca ili novčane vrijednosti i pomoću digitalnih sredstava razmjene. Digitalno sredstvo razmjene znači bilo kakav elektronički novac i virtualne valute.

Financiranje terorizma

Članak 98.

(1) Tko izravno ili neizravno daje ili prikuplja sredstva s ciljem da se ona koriste ili znajući da će se koristiti, u potpunosti ili djelomično, u svrhu činjenja ili doprinosa u činjenju jednog ili više kaznenih djela iz članka 97., članka 99. do članka 103. ili činjenja jednog ili više kaznenih djela iz članka 137., članka 216. stavka 1. do 3., članka 219., članka 223., članka 224., članka 352. do članka 355. ovoga Zakona ili drugog kaznenog djela kojem je cilj prouzročiti smrt ili tešku tjelesnu ozljedu civila ili druge osobe koja nije aktivno uključena u oružani sukob, ako je svrha tog djela zastrašiti stanovništvo ili prisiliti neku državu ili međunarodnu organizaciju da što učini ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko izravno ili neizravno daje ili prikuplja sredstva s ciljem da se ona koriste ili znajući da će se koristiti, u potpunosti ili djelomično od strane terorista ili terorističkog udruženja.

(3) Sredstva iz stavka 1. i 2. ovoga članka će se oduzeti.

Teško ubojstvo

Članak 111.

Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:

1. tko drugoga ubije na okrutan ili podmukao način,
2. tko ubije osobu posebno ranjivu zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće,
3. tko ubije blisku osobu koju je već ranije zlostavljao,
4. tko drugoga ubije iz koristoljublja, bezobzirne osvete, mržnje ili iz drugih niskih pobuda,
5. tko drugoga ubije radi počinjenja ili prikrivanja drugog kaznenog djela,
6. tko ubije službenu osobu u vezi s njezinim obavljanjem službene dužnosti.

Teška tjelesna ozljeda s posljedicom smrti

Članak 120.

Ako je počinjenjem kaznenog djela iz članka 116., članka 118. i članka 119. ovoga Zakona prouzročena smrt, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Sudjelovanje u tučnjavi

Članak 122.

- (1) Tko sudjeluje u tučnjavi ili u napadu više osoba, ako su tučnjava ili napad imali za posljedicu smrt ili tešku tjelesnu ozljedu jedne ili više osoba, za samo takvo sudjelovanje, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Tko organizira ili vodi grupu od tri ili više osoba koje sudjeluju u tučnjavi ili napadu iz stavka 1. ovoga članka ili organizira takvu tučnjavu ili napad, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je osoba u tučnjavu uvučena bez svoje krivnje ili se samo branila ili je razdvajala druge sudionike u tučnjavi.

Nametljivo ponašanje

Članak 140.

- (1) Tko ustrajno i kroz dulje vrijeme prati ili uhodi drugu osobu ili s njom nastoji uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u odnosu na blisku osobu, osobu s kojom je počinitelj bio u intimnoj vezi ili prema djetetu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka progoni se po prijedlogu, osim ako je počinjeno prema djetetu ili bliskoj osobi.

Neovlašteno slikovno snimanje

Članak 144.

(1) Tko drugoga koji se nalazi u stanu ili prostoru posebno zaštićenom od pogleda neovlašteno slikovno snimi ili takvu snimku uporabi ili učini dostupnom trećoj osobi i na taj način povrijedi njegovu privatnost, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili odgovorna osoba u obavljanju javne ovlasti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu.

(4) Snimke i posebne naprave kojima je počinjeno kazneno djelo iz ovoga članka će se oduzeti.

Silovanje

Članak 153.

(1) Tko s drugom osobom bez njezina pristanka izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili navede drugu osobu da bez svog pristanka s trećom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili da bez svog pristanka nad samom sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini uporabom sile ili prijetnje da će izravno napasti na život ili tijelo silovane ili druge osobe, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

(3) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi glede postojanja pristanka iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi glede postojanja pristanka iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(5) Pristanak iz stavka 1. ovoga članka postoji ako je osoba svojom voljom odlučila stupiti u spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju i bila je sposobna donijeti i izraziti takvu odluku. Smatra se da takvog pristanka nema osobito ako je spolni odnošaj ili s njime izjednačena spolna radnja izvršena uz uporabu prijetnje, prijevare, zlouporabom položaja prema osobi koja se prema počinitelju nalazi u odnosu zavisnosti, iskorištavanjem stanja osobe zbog kojeg ona nije bila sposobna izraziti svoje odbijanje ili nad osobom kojoj je protupravno oduzeta sloboda.

Teška kaznena djela protiv spolne slobode

Članak 154.

(1) Kaznom zatvora od tri do deset godina kaznit će se tko djelo iz članka 153. stavka 1. ovoga Zakona počini:

1. prema bliskoj osobi,
2. prema žrtvi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, bolesti, ovisnosti, trudnoće, invaliditeta, teške tjelesne ili duševne smetnje,
3. na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način,
4. iz mržnje,
5. zajedno s jednim ili više počinitelja, pri čemu je prema istoj osobi izvršeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji,
6. uz uporabu oružja ili opasnog oruđa,
7. na način da je silovana osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je ostala trudna.

(2) Tko djelo iz članka 153. stavka 2. ovoga Zakona počini pod okolnostima iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od pet do petnaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 153. stavka 1. i 2. ovoga Zakona prouzročena smrt silovane osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina.

Spolno uznemiravanje

Članak 156.

(1) Tko spolno uznemirava drugu osobu kojoj je nadređen ili koja se prema njemu nalazi u odnosu zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne naravi koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobi, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

Spolna zlouporaba djeteta mlađeg od petnaest godina

Članak 158.

(1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom mlađim od petnaest godina, ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(2) Tko nad djetetom mlađim od petnaest godina izvrši bludnu radnju, ili ga navede da izvrši bludnu radnju s drugom osobom ili da nad samim sobom izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka ako razlika u dobi između osoba koje vrše spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju ili bludnu radnju nije veća od tri godine.

(4) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi da dijete iz stavka 1. ovoga članka ima najmanje petnaest godina kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam, a ako je bio u otklonjivoj zabludi da dijete iz stavka 2. ovoga članka ima najmanje petnaest godina kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini uz primjenu sile ili prijetnje, obmane, prijevare ili zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti djeteta o njemu, kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(6) Tko djelo iz stavka 2. ovoga članka počini uz primjenu sile ili prijetnje, obmane, prijevare ili zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti djeteta o njemu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Spolna zlouporaba djeteta starijeg od petnaest godina

Članak 159.

(1) Tko s djetetom koje je navršilo petnaest godina koje mu je povjereno radi odgoja, učenja, čuvanja, dušebrižništva ili njege izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili ga navede da s drugom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili da samo nad sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se srodnik po krvi ili po posvojenju u ravnoj lozi, očuh, maćeha ili izvanbračni drug ili životni partner ili neformalni životni partner roditelja djeteta koji s djetetom koje je navršilo petnaest godina izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili ga navede da s drugom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili da samo nad sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju.

Teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta

Članak 166.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 158. stavak 1., članka 162. stavka 1. i 2., članka 163. stavka 1. i 2. te članka 164. stavka 1. i 2. ovoga Zakona djetetu nanescena teška tjelesna ozljeda ili je narušen njegov tjelesni ili emocionalni razvoj ili je dijete ostalo trudno, ako je u djelu sudjelovalo više počinitelja, ili je djelo počinjeno nad posebno ranjivim djetetom ili je počinjeno od bliske osobe ili osobe s kojom dijete živi u zajedničkom kućanstvu, ili je počinjeno na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz članka 158. stavka 5., članka 162. stavka 3., članka 163. stavka 3. i članka 164. stavka 3. ovoga Zakona djetetu nanescena teška tjelesna ozljeda ili je narušen njegov tjelesni ili emocionalni razvoj ili je dijete ostalo trudno, ako je u djelu sudjelovalo više počinitelja, ili je djelo počinjeno nad posebno ranjivim djetetom ili je počinjeno od bliske osobe ili osobe s kojom dijete živi u zajedničkom kućanstvu, ili je počinjeno na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 158., članka 162., članka 163. ili članka 164. ovoga Zakona prouzročena smrt djeteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.

Neprovođenje odluke za zaštitu dobrobiti djeteta i drugih ranjivih skupina ili postupanje protivno pravilima struke

Članak 173.

(1) Tko ne provodi, spriječi ili onemogući provođenje odluke za zaštitu dobrobiti djeteta i drugih ranjivih osoba zbog njihove dobi, teške tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće, koju je odredio sud, centar za socijalnu skrb ili državno tijelo, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Službena osoba na radu u ustanovi ili državnom tijelu ili odgovorna osoba u obavljanju javne ovlasti koja ne provodi odluke suda ili državnih tijela za zaštitu djeteta i druge ranjive osobe zbog njihove dobi, teške tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće pa zbog toga bude ugroženo zdravlje ili razvoj djeteta, odnosno zdravlje i dobrobit ranjive osobe kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Službena osoba na radu u ustanovi ili državnom tijelu ili odgovorna osoba u obavljanju javne ovlasti koja pravodobno ne ispunjava zakonske obveze ili očito ne postupa po pravilima struke u zaštiti djeteta i druge ranjive osobe zbog njihove dobi, teške tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće pa zbog toga bude ugroženo zdravlje ili razvoj djeteta, odnosno zdravlje i dobrobit ranjive osobe kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. i 3. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

(5) Počinitelj koji omogući provođenje odluke iz stavka 1. ovoga članka prije započinjanja kaznenog postupka može se osloboditi kazne.

Nasilje u obitelji

Članak 179.a

Tko teško krši propise o zaštiti od nasilja u obitelji i time kod člana obitelji ili bliske osobe izazove strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba ili je dovede u ponižavajući položaj ili stanje dugotrajne patnje, a time nije počinjeno teže kazneno djelo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.

Ubijanje ili mučenje životinja

Članak 205.

(1) Tko usmrti životinju bez opravdanog razloga ili je teško zlostavlja, nanosi joj nepotrebne boli ili je izlaže nepotrebnim patnjama, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz koristoljublja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Tko iz nehaja uskratom hrane ili vode ili na drugi način izloži životinju tegobnom stanju kroz dulje vrijeme, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Životinja iz ovoga članka oduzet će se.

Kazneni progon za kaznena djela protiv imovine

Članak 245.

(1) Kaznena djela iz članka 228. stavka 2., članka 232. stavka 1., 2. i 4., članka 233. stavka 3., članka 236. stavka 3. i članka 240. stavka 1. ovoga Zakona progone se po privatnoj tužbi, osim ako su počinjena na štetu državne imovine.

(2) Kaznena djela iz članka 234. stavka 1. i članka 238. stavka 1. ovoga Zakona progone se po prijedlogu.

(3) Kazneno djelo iz članka 235. stavka 1. ovoga Zakona progoni se po prijedlogu, osim ako je djelo počinjeno na štetu državne imovine.

(4) Kaznena djela iz članka 228. stavka 1., članka 229., članka 230. stavka 1., članka 234. i članka 236. stavka 1. i 2. ovoga Zakona počinjena na štetu bračnog ili izvanbračnog druga, životnog partnera ili neformalnog životnog partnera, srodnika po krvi u ravnoj lozi, brata ili sestre, posvojitelja, posvojenika ili na štetu osobe s kojom počinitelj živi u zajedničkom kućanstvu, progone se po privatnoj tužbi.

Pranje novca

Članak 265.

(1) Tko imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom uloži, preuzme, pretvori, prenese ili zamijeni u cilju prikriivanja ili lažnog prikazivanja njezina nezakonitog podrijetla ili pomaganja počinitelju ili sudioniku kaznenog djela kojim je ostvarena imovinska korist da izbjegne kazneni progon ili oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko prikriva ili lažno prikazuje pravu prirodu, podrijetlo, mjesto, raspolaganje, prenošenje te postojanje prava, odnosno vlasništva na imovinskoj koristi ostvarenoj kaznenim djelom.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko imovinsku korist koju je drugi ostvario kaznenim djelom pribavlja, posjeduje ili koristi.

(4) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s namjerom daje upute ili savjete ili uklanja prepreke ili na drugi način olakša počinjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2. ili 3. ovoga članka.

(5) Tko počini djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka u financijskom ili drugom poslovanju ili se počinitelj bavi pranjem novca ili je imovinska korist iz stavka 1., 2. ili 3. ovoga članka velike vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Tko poduzme radnju iz stavka 1., 2. ili 5. ovoga članka postupajući s nehajem u odnosu na okolnosti da se radi o imovinskoj koristi ostvarenoj kaznenim djelom, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(7) Ako je imovinska korist iz stavka 1. do 6. ovoga članka ostvarena kaznenim djelom počinjenim u stranoj državi, počinitelj će se kazniti ako se radi o kaznenom djelu i prema zakonu države u kojoj je počinjeno.

(8) Počinitelja iz stavka 1. do 6. ovoga članka koji dobrovoljno bitno pridonese otkrivanju kaznenog djela kojim je ostvarena imovinska korist sud može osloboditi kazne.

(9) Imovinska korist, predmeti i sredstva koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. do 5. ovoga članka ili su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. do 5. ovog članka, oduzet će se, a prava utvrditi ništetnim.

Povreda tajnosti postupka

Članak 307.

(1) Tko neovlašteno otkrije ono što je saznao u prethodnom kaznenom postupku, postupku pred sudom, prekršajnom postupku, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku, a što se na temelju zakona ili odluke utemeljene na zakonu smatra tajnom, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez dozvole suda objavi tijek postupka koji je po zakonu tajan ili je odlukom suda proglašen tajnim, ili tko bez dozvole suda objavi tijek kaznenog postupka prema djetetu, kaznenog postupka za kazneno djelo počinjeno na štetu djeteta ili postupka u kojem se odlučuje o zaštiti prava i interesa djeteta ili objavi odluku u tom postupku.

Nasilničko ponašanje

Članak 323.a

Tko nasiljem, zlostavljanjem, izivljavanjem ili drugim osobito drskim ponašanjem na javnom mjestu drugoga dovede u ponižavajući položaj, a time nije počinjeno teže kazneno djelo, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Članak 386.

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

1. Direktiva Vijeća 2002/90/EZ od 28. studenoga 2002. o definiranju olakšavanja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka (SL L 328, 5. 12. 2002.),

2. Direktiva 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o onečišćenju mora s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 255, 30. 9. 2005.), kako je posljednji put izmijenjena Direktivom 2009/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o izmjeni Direktive 2005/35/EZ o onečišćenju s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 280, 27. 10. 2009.),

3. Direktiva 2008/98 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22. 11. 2008.),
4. Direktiva 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava (SL L 328, 6. 12. 2008.),
5. Direktiva 2009/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o minimalnim standardima za sankcije i mjere za poslodavce državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 168, 30. 6. 2009.),
6. Direktiva 2010/53/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o standardima kvalitete i sigurnosti ljudskih organa namijenjenih transplantaciji (SL L 207, 6. 8. 2010.),
7. Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprječavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15. 4. 2011.),
8. Direktiva 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (SL L 335, 17. 12. 2011.),
9. Direktiva 2013/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o napadima na informacijske sustave i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2005/222/PUP (SL L 218, 14. 8. 2013.),
10. Direktiva 2014/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o kaznenopravnoj zaštiti eura i drugih valuta od krivotvorenja, kojom se zamjenjuje Okvirnu odluku Vijeća 2000/383/PUP (SL L 151, 21. 5. 2014.),
11. Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (SL L 173, 12. 6. 2014.),
12. Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31. 3. 2017.),
13. Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28. 7. 2017.),
14. Direktiva (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima (SL L 284, 12. 11. 2018.),
15. Direktiva (EU) 2019/713 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o borbi protiv prijevara i krivotvorenja u vezi s bezgotovinskim sredstvima plaćanja i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/413/PUP (SL L 123, 10. 5. 2019.),
16. Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5. 7. 2001.),

17. Okvirna odluka Vijeća 2002/946/PUP od 28. studenoga 2002. o jačanju kaznenopravnog okvira za sprečavanje pomaganja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka (SL L 328, 5. 12. 2002.),
18. Okvirna odluka Vijeća 2004/757/PUP od 25. listopada 2004. o utvrđivanju minimalnih odredaba vezanih za elemente kaznenih djela i sankcija u području nezakonite trgovine drogom (SL L 335, 11. 11. 2004.),
19. Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom (SL L 68, 15. 3. 2005.),
20. Okvirna odluka Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima (SL L 328, 6. 12. 2008.),
21. Konvencija o provedbi Sporazuma iz Schengena (SL L 239, 22. 9. 2000).

- PRILOZI**
- **Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s pravnom stečevinom
Europske unije**
 - **Usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa Europske unije s
prijedlogom propisa**

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI PRIJEDLOGA PROPISA S PRAVNOM STEČEVINOM
EUROPSKE UNIJE**

1. Naziv prijedloga propisa

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (II. čitanje)

2. Stručni nositelj izrade prijedloga propisa

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE

3. Veza s Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije

Predviđeno Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije za 2024. godinu.

Rok: I. kvartal 2024.

4. Preuzimanje odnosno provedba pravne stečevine Europske unije

a) Odredbe primarnih izvora prava Europske unije

Ugovor o funkcioniranju Europske unije
članak/članci čl. 82. st. 2. (b) UFEU

b) Sekundarni izvori prava Europske unije

Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21.5.2016.)

32016L0800

c) Ostali izvori prava Europske unije

-

5. Prilog: tablice usporednih prikaza za propise kojima se preuzimaju odredbe sekundarnih izvora prava Europske unije u zakonodavstvo Republike Hrvatske

Da.

Potpis EU koordinatora stručnog nositelja izrade prijedloga propisa, datum i pečat

Vedrana Šimundža-Nikolić

EU koordinator

(potpis)

26.02.2024.

(datum i pečat)

Potpis EU koordinatora Ministarstva vanjskih i europskih poslova, datum i pečat

Andreja Metelko - Zgombić

Državna tajnica i EU koordinatorica

(potpis)

26. 2. 2024.

(datum i pečat)

AM

USPOREDNI PRIKAZ PODUDARANJA ODREDBI PROPISA EUROPSKE UNIJE S PRIJEDLOGOM PROPISA

1. Naziv propisa Europske unije

Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženici u kaznenim postupcima

2. Naziv prijedloga propisa

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (II. čitanje)

3. Usklađenost odredbi propisa Europske unije (sekundarni izvori prava) s odredbama prijedloga propisa

a)	b)	c)	d)
Odredbe propisa Europske unije	Odredbe prijedloga propisa	Je li sadržaj odredbe propisa Europske unije u potpunosti preuzet u odredbu prijedloga propisa?	Obrazloženje (ako sadržaj odredbe propisa Europske unije nije preuzet ili je djelomično preuzet u odredbu prijedloga propisa)

<p>Članak 1.</p> <p>Predmet</p> <p>Ovom se Direktivom propisuju zajednička minimalna pravila u vezi s određenim pravima djece koja su:</p> <p>(a) osumnjičenicima ili optuženici u kaznenom postupku; ili</p> <p>(b) koja podliježu postupku na temelju europskog uhićenog naloga iz Okvirne odluke 2002/584/PUP („tražene osobe”).</p>	<p>PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA</p> <p style="text-align: right;">Članak</p> <p>20.</p> <p>U članku 386. iza točke 8. dodaje se nova točka 9. koja glasi:</p> <p>„9. Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.),“.</p> <p>Iza dosadašnje točke 9. koja postaje točka 10. dodaje se nova točka 11. koja glasi:</p> <p>„11. Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29. 4. 2014.),“.</p> <p>Dosadašnje točke 10. i 11. postaju točke 12. i 13.</p>	<p>U potpunosti preuzeto</p>	
---	--	------------------------------	--

	<p>Iza dosadašnje točke 11. koja postaje točka 13. dodaju se nove točke 14. i 15. koje glase:</p> <p>„14. Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11. 3. 2016.),</p> <p>15. Direktiva 2016/800/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21. 5. 2016.),“.</p> <p>Dosadašnje točke 12. do 21. postaju točke 16. do 25.</p>		
<p>Članak 2.</p> <p>Područje primjene</p> <p>1. Ova se Direktiva primjenjuje na djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenom postupku. Primjenjuje se do donošenja odluke o tome je li osumnjičena ili optužena osoba počinila kazneno djelo,</p>			

<p>uključujući, gdje je to primjenjivo, izricanje presude i rješavanje svih žalbi.</p> <p>2. Ova se Direktiva primjenjuje na djecu koja su tražene osobe od trenutka njihova uhićenja u državi članici izvršenja u skladu s člankom 17.</p> <p>3. Iznimno od članka 5., članka 8. stavka 3. točke (b) i članka 15., u mjeri u kojoj se te odredbe odnose na nositelja roditeljske odgovornosti, ova Direktiva ili određene njezine odredbe primjenjuju se na osobe iz stavaka 1. i 2. ovog članka koje su bile djeca kada je protiv njih pokrenut postupak, ali su u međuvremenu navršile 18 godina te je primjena ove Direktive ili nekih njezinih odredaba prikladna s obzirom na okolnosti predmeta, uključujući zrelost i ranjivost dotične osobe. Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati ovu Direktivu kada dotična osoba napuni 21 godinu.</p> <p>4. Ova se Direktiva primjenjuje na djecu koja nisu bila osumnjičeni ili optuženi, ali su postala osumnjičeni ili optuženi tijekom policijskog ispitivanja ili ispitivanja nekog drugog tijela za izvršavanje zakonodavstva.</p>			
--	--	--	--

<p>5. Ovom se Direktivom ne utječe na nacionalna pravila o utvrđivanju dobi za kaznenu odgovornost.</p> <p>6. Ne dovodeći u pitanje pravo na pošteno suđenje, u pogledu lakših kažnjivih djela:</p> <p>(a) ako je pravom države članice predviđeno da sankciju izriče tijelo koje nije sud koji je nadležan za kaznene stvari, a na izricanje takve sankcije može se uložiti žalba ili ju je moguće uputiti na takav sud; ili</p> <p>(b) ako se lišavanje slobode ne može izreći kao sankcija,</p> <p>ova Direktiva primjenjuje se samo na postupke pred sudom nadležnim za kaznene stvari.</p> <p>U svakom slučaju, ova se Direktiva primjenjuje u potpunosti kada je dijete lišeno slobode, neovisno o fazi kaznenog postupka.</p>			
--	--	--	--

<p>Članak 3.</p> <p>Definicije</p> <p>Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:</p> <ol style="list-style-type: none">1. „dijete” znači osoba mlađa od 18 godina;2. „nositelj roditeljske odgovornosti” znači svaka osoba koja ima roditeljsku odgovornost prema djetetu;3. „roditeljska odgovornost” znači prava i obveze koje se odnose na dijete ili njegovu imovinu, koja su fizičkoj ili pravnoj osobi dodijeljena sudskom odlukom, primjenom prava ili sporazumom s pravnim učinkom, uključujući skrbnička prava i prava na kontakt s djetetom. <p>U odnosu na točku 1. prvog stavka, u slučajevima kada nije jasno ima li osoba 18 godina, pretpostavlja se da je ta osoba dijete.</p>			
--	--	--	--

<p>Članak 4.</p> <p>Pravo na informacije</p> <p>1. Države članice osiguravaju da se djecu, kada ih se obavijesti da su osumnjičeni ili optuženi, odmah obavješćuje o njihovim pravima u skladu s Direktivom 2012/13/EU i o općim aspektima vođenja postupka.</p> <p>Države članice također osiguravaju da su djeca obaviještena o pravima utvrđenima u ovoj Direktivi. Te se informacije pružaju na sljedeći način:</p> <p>(a) odmah u slučajevima kada se dijete obavijesti da je osumnjičenik ili optuženik, s obzirom na:</p> <ul style="list-style-type: none">i. pravo da nositelj roditeljske odgovornosti bude obaviješten kako je predviđeno u članku 5.;ii. pravo na pomoć odvjetnika, kako je predviđeno u članku 6.;iii. pravo na zaštitu privatnosti, kako je predviđeno u članku 14.;iv. pravo na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti tijekom faza postupka koje nisu saslušanja pred sudom, kako je predviđeno u članku 15. stavku 4.;v. pravo na pravnu pomoć, kako je predviđeno u članku 18.;			
---	--	--	--

<p>(b)u najranijoj prikladnoj fazi postupka o:</p> <ul style="list-style-type: none">i.pravu na pojedinačnu ocjenu, kako je predviđeno u članku 7.;ii.pravu na liječnički pregled, uključujući pravo na liječničku pomoć, kako je predviđeno u članku 8.;iii.pravu na ograničenje lišenja slobode i korištenje alternativnih mjera, uključujući pravo na periodično preispitivanje pritvora, kako je predviđeno u člancima 10. i 11.;iv.pravu na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti tijekom saslušanja pred sudom, kako je predviđeno člankom 15. stavkom 1.;v.pravu osobnog nazočenja suđenju, kako je predviđeno člankom 16.;vi.pravu na učinkovite pravne lijekove, kako je predviđeno u članku 19.; <p>(c)nakon lišavanja slobode uz poštovanje prava na posebni tretman u slučaju lišavanja slobode, kako je previđeno u članku 12.</p> <p>2. Države članice osiguravaju da se informacije iz stavka 1. daju u pismenom, usmenom ili u oba oblika, na jednostavnom i pristupačnom jeziku te</p>			
---	--	--	--

<p>da se takve informacije bilježe koristeći postupak bilježenja u skladu s nacionalnim pravom.</p> <p>3. U slučaju kada se djeci dostavlja pismo o pravima u skladu s Direktivom 2012/13/EU, države članice osiguravaju da takvo pismo uključuje upućivanje na njihova prava iz ove Direktive.</p>			
<p>Članak 5.</p> <p>Pravo djeteta na informiranje nositelja roditeljske odgovornosti</p> <p>1. Države članice osiguravaju da nositelj roditeljske odgovornosti u najkraćem mogućem roku dobije informacije koje dijete ima pravo primiti u skladu s člankom 4.</p> <p>2. Informacije iz stavka 1. pružaju se drugoj odgovarajućoj odrasloj osobi koju je odredilo dijete i koju je kao takvu prihvatilo odgovarajuće nadležno tijelo ako pružanje tih informacija nositelju roditeljske odgovornosti:</p> <p>(a) nije u najboljem interesu djeteta;</p> <p>(b) nije moguće jer nijedan nositelj roditeljske odgovornosti nije dostupan ili njegov identitet nije poznat;</p>			

<p>(c)može na temelju objektivnih i činjeničnih okolnosti znatno ugroziti kazneni postupak.</p> <p>Ako dijete nije imenovalo drugu odgovarajuću odraslu osobu ili ako je dijete imenovalo odraslu osobu koja nije prihvatljiva nadležnom tijelu, nadležno tijelo, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta, određuje i pruža informacije drugoj osobi. Ta osoba može biti i predstavnik tijela ili druge institucije nadležne za zaštitu i dobrobit djece.</p> <p>3. Ako okolnosti koje su dovele do primjene točke (a), (b) ili (c) stavka 2. prestanu postojati, sve informacije koje dijete dobije u skladu s člankom 4. i koje su i dalje važne za postupak pružaju se nositelju roditeljske odgovornosti.</p>			
<p>Članak 6.</p> <p>Pomoć odvjetnika</p> <p>1. Djeca koja su osumnjičenici ili optuženici imaju pravo na pristup odvjetniku u skladu s Direktivom 2013/48/EU. Ništa što je sadržano u ovoj Direktivi, posebno u ovom članku, neće ugroziti to pravo.</p>			

<p>2. Države članice osiguravaju da djeci u skladu s ovim člankom pomaže odvjetnik kako bi im se omogućilo djelotvorno korištenje prava na obranu.</p> <p>3. Od trenutka kad su saznala da su osumnjičeni ili optuženi za počinjenje kaznenog djela, države članice djeci osiguravaju pomoć odvjetnika bez nepotrebnog odlaganja. U svakom slučaju, djeca imaju pravo na pomoć odvjetnika od bilo kojeg od sljedećih trenutaka, ovisno o tome koji je od njih najraniji:</p> <p>(a) prije nego što su ispitana od strane policije ili drugog tijela za izvršavanje zakonodavstva ili pravosudnog tijela;</p> <p>(b) po izvršenju istražne radnje ili radnje prikupljanja dokaza, u skladu sa stavkom 4. točkom (c), od strane istražnih ili drugih nadležnih tijela;</p> <p>(c) bez nepotrebnog odlaganja nakon oduzimanja slobode;</p> <p>(d) ako su pozvana na sud nadležan za kaznene stvari, pravovremeno prije nego što se pojave pred tim sudom.</p> <p>4. Pomoć odvjetnika uključuje sljedeće:</p> <p>(a) države članice osiguravaju da djeca imaju pravo na privatni sastanak i komunikaciju s odvjetnikom koji ih</p>			
--	--	--	--

<p>zastupa, uključujući prije ispitivanja od strane policije ili drugog tijela za izvršavanje zakonodavstva ili pravosudnog tijela;</p> <p>(b) države članice osiguravaju da djeca imaju pravo na pomoć odvjetnika tijekom ispitivanja i da mu je na učinkovit način omogućeno sudjelovanje u ispitivanju. Takvo se sudjelovanje provodi u skladu s postupcima utvrđenima nacionalnim pravom, pod uvjetom da takvi postupci ne dovode u pitanje učinkovito ostvarenje ili temelj dotičnog prava. Ako odvjetnik sudjeluje u ispitivanju, činjenica da se takvo sudjelovanje dogodilo bilježi se koristeći postupak bilježenja utvrđen nacionalnim pravom;</p> <p>(c) države članice osiguravaju da djeca imaju, kao minimum, pravo da njihov odvjetnik prisustvuje sljedećim istražnim radnjama ili radnjama prikupljanja dokaza, ako su te radnje predviđene nacionalnim pravom i ako se od osumnjičenika ili optuženika zahtijeva ili mu je dopušteno da nazoči:</p> <p>i. dokaznim radnjama prepoznavanja;</p> <p>ii. suočavanjima;</p> <p>iii. rekonstrukcije prizorišta kaznenog djela.</p>			
---	--	--	--

<p>5. Države članice poštuju povjerljivost komunikacije između djece i njihova odvjetnika u ostvarivanju prava na pristup odvjetniku predviđenog ovom Direktivom. Ta komunikacija uključuje sastanke, dopisivanje, telefonske razgovore i druge oblike komunikacije dopuštene nacionalnim pravom.</p> <p>6. Pod uvjetom da je to u skladu s pravom na pošteno suđenje, države članice mogu odstupiti od stavka 3. ako pomoć odvjetnika nije razmjerna u svjetlu okolnosti predmeta, uzimajući u obzir težinu navodnog kaznenog djela, složenost predmeta i mjere koje bi se mogle poduzeti u pogledu takvog kaznenog djela, s time da se podrazumijeva da je najbolji interes djeteta uvijek na prvom mjestu.</p> <p>U svakom slučaju, države članice djetetu osiguravaju pomoć odvjetnika:</p> <p>(a) kada je dijete pozvano pred nadležni sud ili suca kako bi se odlučilo o pritvoru u bilo kojoj fazi postupka u okviru ove Direktive; i</p> <p>(b) tijekom pritvora.</p> <p>Države članice također osiguravaju da se oduzimanje slobode ne izriče kao kaznena presuda ako dijete nije imalo</p>			
--	--	--	--

<p>pomoć odvjetnika u smislu da je djetetu omogućeno da ostvaruje pravo na obranu na učinkovit način i, u svakom slučaju, tijekom sudske rasprave.</p> <p>7. Kada djetetu treba pomoć odvjetnika u skladu s ovim člankom, a odvjetnik nije prisutan, nadležna tijela odgađaju ispitivanje djeteta ili druge istražne radnje ili radnje prikupljanja dokaza iz stavka 4. točke (c) za razumno vremensko razdoblje, kako bi omogućila dolazak odvjetnika ili, ako ga dijete nije angažiralo, kako bi djetetu angažirali odvjetnika.</p> <p>8. U iznimnim okolnostima i samo tijekom faze koja prethodi sudskom postupku, države članice mogu privremeno odstupiti od primjene prava iz stavka 3. u mjeri u kojoj je to opravdano, s obzirom na posebne okolnosti predmeta, na temelju jednog od sljedećih uvjerljivih razloga:</p> <p>(a) ako postoji hitna potreba za sprječavanjem ozbiljnih štetnih posljedica po život, slobodu ili tjelesni integritet osobe;</p> <p>(b) ako je poduzimanje trenutnog djelovanja istražnih tijela nužno za sprječavanje bitnih opasnosti za kazneni postupak u vezi s teškim kaznenim djelom.</p>			
--	--	--	--

<p>Države članice osiguravaju da prilikom primjene ovog stavka nadležna tijela u obzir uzimaju najbolji interes djeteta.</p> <p>Odluku o nastavku ispitivanja u odsutnosti odvjetnika na temelju ovog stavka i isključivo na osnovi pojedinačnog slučaja može donijeti pravosudno tijelo ili drugo nadležno tijelo, pod uvjetom da se odluka može predati na sudsko preispitivanje.</p>			
<p>Članak 7.</p> <p>Pravo na pojedinačnu ocjenu</p> <p>1. Države članice osiguravaju da se uzmu u obzir posebne potrebe djece u vezi sa zaštitom, obrazovanjem, osposobljavanjem i društvenom integracijom.</p> <p>2. U tu je svrhu djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenom postupku potrebno pojedinačno ocjenjivati. Pojedinačna ocjena uzima posebno u obzir osobnost djeteta i njegovu zrelost, djetetovu gospodarsku, socijalnu i obiteljsku pozadinu, te svaku eventualnu pojedinačnu ranjivost djeteta.</p>			

<p>3. Opseg i detalji pojedinačne ocjene mogu se razlikovati ovisno o okolnostima predmeta, mjerama koje je moguće poduzeti ako djetetu bude utvrđena krivnja za navodno kazneno djelo, i o tome je li dijete u bližoj prošlosti bilo podvrgnuto pojedinačnoj ocjeni.</p> <p>4. Pojedinačnom ocjenom utvrdit će se i ocijeniti, u skladu s postupkom bilježenja podataka u dotičnim državama članicama, oni podaci o pojedinačnim obilježjima i okolnostima djeteta koji bi mogli biti od koristi nadležnim tijelima pri:</p> <p>(a) određivanju trebaju li se poduzeti bilo kakve posebne mjere u korist djeteta;</p> <p>(b) ocjenjivanju primjerenosti i učinkovitosti bilo kakvih mjera opreza u pogledu djeteta;</p> <p>(c) odlučivanju ili djelovanju u kaznenim postupcima, uključujući osuđivanje.</p> <p>5. Pojedinačna ocjena provodi se u najranijoj odgovarajućoj fazi postupka i, podložno članku 6., prije podizanja optužnice.</p> <p>6. Ako pojedinačna ocjena nije provedena, optužnica se svejedno može podići ako je to u najboljem interesu</p>			
--	--	--	--

<p>djeteta i ako pojedinačna ocjena u svakom slučaju bude dostupna na početku sudske rasprave.</p> <p>7. Pojedinačne ocjene provode se uz usku uključenost djeteta. Provodi ih stručno osoblje u skladu, koliko je to moguće, s multidisciplinarnim pristupom i, kada se to smatra prikladnim, uz uključenost nositelja roditeljske odgovornosti ili druge odgovarajuće odrasle osobe iz članaka 5. i 15. i/ili specijaliziranog stručnjaka.</p> <p>8. U slučaju značajne promjene elemenata koji čine osnovu pojedinačne ocjene, države članice osiguravaju da se pojedinačna ocjena ažurira za vrijeme trajanja kaznenog postupka.</p> <p>9. Države članice mogu odstupiti od obveze provedbe pojedinačne ocjene ako je to odstupanje opravdano okolnostima predmeta, pod uvjetom da je u skladu s najboljim interesom djeteta.</p>			
---	--	--	--

<p>Članak 8.</p> <p>Pravo na liječnički pregled</p> <p>1. Države članice osiguravaju da djeca koja su lišena slobode imaju pravo na liječnički pregled bez nepotrebnog odlaganja, posebno u svrhu procjene njihova općeg psihičkog i fizičkog stanja. Liječnički pregled treba biti što manje invazivan i treba ga obavljati liječnik ili drugi kvalificirani stručnjak.</p> <p>2. Rezultati liječničkog pregleda uzimaju se u obzir prilikom utvrđivanja sposobnosti djeteta da bude podvrgnuto ispitivanju ili drugim istražnim radnjama ili radnjama prikupljanja dokaza, ili drugim poduzetim ili predviđenim mjerama protiv djeteta.</p> <p>3. Liječnički se pregled obavlja ili na inicijativu nadležnih tijela, posebno u slučajevima kada specifične zdravstvene indikacije opravdavaju takav pregled, ili na zahtjev bilo koje od sljedećih osoba:</p> <p>(a) djeteta;</p> <p>(b) nositelja roditeljske odgovornosti ili druge odgovarajuće odrasle osobe iz članka 5. i 15.;</p> <p>(c) djetetova odvjetnika.</p>			
---	--	--	--

<p>4. Zaključak liječničkog pregleda bilježi se u pismenom obliku. Ako je potrebno, pruža se liječnička pomoć.</p> <p>5. Države članice prema potrebi osiguravaju provođenje dodatnog liječničkog pregleda ako okolnosti to zahtijevaju.</p>			
<p>Članak 9.</p> <p>Audiovizualno snimanje ispitivanja</p> <p>1. Države članice osiguravaju audiovizualno snimanje ispitivanja djece koje policija ili druga tijela za izvršavanje zakonodavstva provode tijekom kaznenog postupka ako je to razmjerno s obzirom na okolnosti predmeta, uzimajući u obzir, između ostalog, je li odvjetnik prisutan ili nije i je li dijete lišeno slobode ili nije, uz pretpostavku da je najbolji interes djeteta uvijek na prvome mjestu.</p> <p>2. Ako ispitivanje nije audiovizualno snimano, bilježi se na neki drugi odgovarajući način, na primjer pisanjem zapisnika koji se propisno provjerava.</p> <p>3. Ovim člankom ne dovodi se u pitanje mogućnost postavljanja pitanja u svrhu</p>			

<p>utvrđivanja identiteta djeteta bez audiovizualnog snimanja.</p>			
<p>Članak 10.</p> <p>Ograničavanje lišenja slobode</p> <p>1. Države članice osiguravaju da lišenje slobode djeteta u bilo kojoj fazi postupka bude ograničeno na najkraće moguće vrijeme. Treba uzeti u obzir dob i pojedinačnu situaciju djeteta, kao i osobite okolnosti predmeta.</p> <p>2. Države članice osiguravaju da se lišavanje slobode, posebno pritvor, nameće djeci samo kao krajnja mjera. Države članice osiguravaju da se svaka odluka o pritvoru temelji na obrazloženoj odluci koja je podložna sudskom preispitivanju. Takva je odluka također podložna povremenom sudskom preispitivanju u razumnim vremenskim razmacima, koje obavlja sud po službenoj dužnosti ili na zahtjev djeteta, djetetovog odvjetnika ili pravosudnog tijela koje nije sud. Ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa, države članice osiguravaju</p>			

<p>da se odluke koje se donose u skladu s ovim stavkom donesu bez nepotrebnog odgađanja.</p>			
<p>Članak 11.</p> <p>Alternativne mjere</p> <p>Države članice osiguravaju da nadležna tijela, ako je moguće, koriste mjere koje predstavljaju alternativu pritvaranju (alternativne mjere).</p>			
<p>Članak 12.</p> <p>Posebno postupanje u slučaju lišenja slobode</p> <p>1. Države članice osiguravaju da se djeca koja su u pritvoru odvoje od odraslih osoba, osim ako se smatra da je u najboljem interesu djeteta to ne činiti.</p> <p>2. Države članice također osiguravaju da se djeca u policijskom pritvoru nalaze odvojeno od odraslih osoba, osim:</p>			

<p>(a) ako se ne smatra da je to u najboljem interesu djeteta; ili</p> <p>(b) u iznimnim okolnostima, ako to u praksi nije moguće, pod uvjetom da su djeca smještena s odraslima na način koji je u skladu s najboljim interesom djeteta.</p> <p>3. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., kada pritvoreno dijete navrší 18 godina, države članice predviđaju mogućnost da ta osoba, ako je to opravdano, ostane u odvojenom pritvoru u odnosu na druge odrasle osobe, uzimajući u obzir okolnosti pritvorene osobe i pod uvjetom da je to u skladu s najboljim interesom djece koja su u pritvoru s tom osobom.</p> <p>4. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. i uzimajući u obzir stavak 3., djeca mogu biti u pritvoru s mlađim odraslim osobama, osim ako je to suprotno najboljem interesu djeteta.</p> <p>5. Kada su djeca pritvorena, države članice poduzimaju prikladne mjere s ciljem:</p> <p>(a) osiguranja i očuvanja njihovog fizičkog i psihičkog razvoja;</p> <p>(b) osiguranja njihovog prava na obrazovanje i odgoj, uključujući djecu s fizičkim poremećajima,</p>			
---	--	--	--

<p>osjetilnim oštećenjima ili poremećajima učenja;</p> <p>(c) osiguranja učinkovitog i redovitog ostvarivanja njihovog prava na obiteljski život;</p> <p>(d) osiguranja pristupa programima koji potiču njihov razvoj i njihovu reintegraciju u društvo; i</p> <p>(e) osiguranja poštovanja njihove slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja.</p> <p>Mjere poduzete u skladu s ovim stavkom moraju biti razmjerne i primjerene trajanju pritvora.</p> <p>Točke (a) i (e) prvog podstavka primjenjuju se i na druge situacije lišavanja slobode, osim pritvora. Poduzete mjere moraju biti razmjerne i primjerene takvim situacijama lišavanja slobode.</p> <p>Točke (b), (c) i (d) prvog podstavka primjenjuju se samo u situacijama lišavanja slobode koje nisu pritvor, samo u mjeri u kojoj je to primjereno i razmjerno u pogledu prirode i trajanja takvih situacija.</p> <p>6. Države članice nastoje osigurati djeci koja su lišena slobode da se čim prije sastanu s nositeljem roditeljske odgovornosti kada je takav sastanak u skladu s istražnim i operativnim</p>			
--	--	--	--

<p>zahtjevima. Ovim se stavkom ne dovodi u pitanje određivanje druge odgovarajuće odrasle osobe u skladu s člankom 5. ili 15.</p>			
<p>Članak 13.</p> <p>Pravovremeno i pozorno rješavanje predmeta</p> <p>1. Države članice poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale da se kazneni postupci koji uključuju djecu rješavaju po hitnom postupku i s dužnom pažnjom.</p> <p>2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da se prema djeci uvijek postupa s poštovanjem i primjereno s obzirom na njihovu dob, zrelost i razinu shvaćanja te uzimajući u obzir njihove posebne potrebe, uključujući probleme u komunikaciji koje ona mogu imati.</p>			

<p>Članak 14.</p> <p>Pravo na zaštitu privatnosti</p> <p>1. Države članice osiguravaju zaštitu privatnosti djece tijekom kaznenog postupka.</p> <p>2. S tim ciljem, države članice osiguravaju da su saslušanja pred sudom u kojima sudjeluju djeca uobičajeno zatvorena za javnost ili dopuštaju sudovima ili sucima da odluče takva saslušanja zatvoriti za javnost.</p> <p>3. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da se evidencija iz članka 9. ne širi u javnosti.</p> <p>4. Poštujući slobodu izražavanja i informiranja te slobodu i pluralizam medija, države članice potiču medije na poduzimanje samoregulatornih mjera kako bi ostvarili ciljeve iz ovog članka.</p>			
---	--	--	--

<p>Članak 15.</p> <p>Pravo djeteta na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti tijekom postupka</p> <p>1. Države članice osiguravaju da djeca imaju pravo na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti tijekom saslušanja pred sudom u kojem sudjeluju.</p> <p>2. Dijete ima pravo na pratnju druge odgovarajuće odrasle osobe koju sâmo imenuje i koju je kao takvu prihvatilo odgovarajuće nadležno tijelo ako nazočnost nositelja roditeljske odgovornosti u pratnji djeteta tijekom saslušanja pred sudom:</p> <p>(a) nije u najboljem interesu djeteta;</p> <p>(b) nije moguća jer nakon razumnih nastojanja nije moguće stupiti u kontakt ni s jednim nositeljem roditeljske odgovornosti ili njegov identitet nije poznat; ili</p> <p>(c) može na temelju objektivnih i činjeničnih okolnosti znatno ugroziti kazneni postupak.</p> <p>Ako dijete nije imenovalo drugu odgovarajuću odraslu osobu ili ako je dijete imenovalo odraslu osobu koja nije prihvatljiva nadležnom tijelu,</p>			
--	--	--	--

<p>nadležno tijelo, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta, određuje drugu osobu za pratnju djeteta. Ta osoba može biti i predstavnik tijela ili druge institucije nadležne za zaštitu i dobrobit djece.</p> <p>3. Ako okolnosti koje su dovele do primjene točke (a), (b) ili (c) stavka 2. prestanu postojati, dijete ima pravo na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti tijekom eventualnog nastavka saslušanja pred sudom.</p> <p>4. Uz pravo osigurano stavkom 1., države članice osiguravaju djeci pravo na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti, ili druge odgovarajuće odrasle osobe iz stavka 2., tijekom drugih faza postupka osim saslušanja pred sudom na kojima je dijete prisutno i za koje nadležno tijelo smatra da:</p> <p>(a) je u najboljem interesu djeteta da bude u pratnji te osobe; i</p> <p>(b) nazočnost te osobe neće dovesti u pitanje kazneni postupak.</p>			
---	--	--	--

<p>Članak 16.</p> <p>Pravo djece osobno nazočiti i sudjelovati na svom suđenju</p> <p>1. Države članice osiguravaju da djeca imaju pravo nazočiti svom suđenju i sudjelovati u njemu te poduzimaju sve potrebne korake kako bi im omogućile učinkovito sudjelovanje, uključujući mogućnost da djeca budu saslušana i izraze svoja stajališta.</p> <p>2. Države članice osiguravaju da djeca koja nisu bila nazočna na svom suđenju imaju pravo na novo suđenje ili na drugi pravni lijek, u skladu s Direktivom (EU) 2016/343 i prema uvjetima određenima u njoj.</p>			
<p>Članak 17.</p> <p>Postupak na temelju europskog uhiđenog naloga</p> <p>Države članice osiguravaju da se prava iz članka 4., 5., 6. i 8., članka od 10. do 15. i članka 18. primjenjuju mutatis mutandis u odnosu na djecu koja su tražene osobe u trenutku svojeg uhićenja na temelju europskog uhiđenog naloga u državi članici izvršenja.</p>			

<p>Članak 18.</p> <p>Pravo na pravnu pomoć</p> <p>Države članice osiguravaju da se nacionalnim pravom povezanim s pravnom pomoći jamči učinkovito ostvarivanje prava na pomoć odvjetnika na temelju članka 6.</p>			
<p>Članak 19.</p> <p>Pravni lijekovi</p> <p>Države članice osiguravaju da djeca koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenom postupku, kao i djeca koja su tražene osobe, u okviru nacionalnog prava imaju učinkovit pravni lijek u slučaju kršenja njihovih prava iz ove Direktive.</p>			

Članak 20.

Osposobljavanje

1. Države članice osiguravaju da osoblje tijela za izvršavanje zakonodavstva i osoblje ustanova za osobe lišene slobode koje se bavi predmetima koji uključuju djecu prođe određeno osposobljavanje do razine koja je prikladna za njihove kontakte s djecom u pogledu prava djece, odgovarajućih tehnika obavljanja razgovora, dječje psihologije, komunikacije na jeziku prilagođenom djetetu.

2. Ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa i razlike u organizaciji pravosuđa među državama članicama te vodeći računa o ulogama osoba koje su odgovorne za osposobljavanje sudaca i tužitelja, države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da su suci i tužitelji koji sudjeluju u kaznenim postupcima koji uključuju djecu stručnjaci u tom području, da imaju učinkovit pristup posebnom stručnom osposobljavanju, ili oboje.

3. Uz dužno poštovanje neovisnosti pravne struke i uloge osoba koje su odgovorne za osposobljavanje odvjetnika, države članice poduzimaju

<p>odgovarajuće mjere kako bi odvjetnicima koji sudjeluju u kaznenim postupcima koji uključuju djecu osigurale mogućnost stručnog osposobljavanja iz stavka 2.</p> <p>4. Države članice, putem svojih javnih službi i financiranjem organizacija za pomoć djeci, potiču inicijative koje omogućuju onima koji djeci pružaju usluge potpore i retroaktivne pravde da prođu odgovarajuće osposobljavanje do razine koja je prikladna za njihove kontakte s djecom i da poštuju standarde struke kako bi se osiguralo da se te usluge pružaju na nepristran, pravičan i stručan način.</p>			
<p>Članak 21.</p> <p>Prikupljanje podataka</p> <p>Države članice do 11. lipnja 2021. i svake tri godine nakon toga šalju Komisiji dostupne podatke o provedbi prava iz ove Direktive.</p>			

<p>Članak 22.</p> <p>Troškovi</p> <p>Države članice snose troškove koji nastaju zbog primjene članka 7., 8. i 9., bez obzira na ishod postupka, osim, u pogledu troškova nastalih primjenom članka 8., ako su ti troškovi pokriveni zdravstvenim osiguranjem.</p>			
<p>Članak 23.</p> <p>Klauzula o neregresiji</p> <p>Ništa u ovoj Direktivi ne tumači se kao ograničavanje ili odstupanje od bilo kojih prava ili postupovnih jamstava zajamčenih Poveljom, EKLJP-om ili drugim mjerodavnim odredbama međunarodnog prava, posebno Konvencijom UN-a o pravima djeteta, ili pravom bilo koje države članice kojim se pruža viša razina zaštite.</p>			

<p>Članak 24.</p> <p>Prenošenje u nacionalno zakonodavstvo</p> <p>1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 11. lipnja 2019. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.</p> <p>Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.</p> <p>2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.</p>	<p>Članak 20.</p> <p>U članku 386. iza točke 8. dodaje se nova točka 9. koja glasi:</p> <p>„9. Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.),“.</p> <p>Iza dosadašnje točke 9. koja postaje točka 10. dodaje se nova točka 11. koja glasi:</p> <p>„11. Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29. 4. 2014.),“.</p> <p>Dosadašnje točke 10. i 11. postaju točke 12. i 13.</p> <p>Iza dosadašnje točke 11. koja postaje točka 13. dodaju se nove točke 14. i 15. koje glase:</p> <p>„14. Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i</p>	<p>U potpunosti preuzeto</p>	
--	--	------------------------------	--

	<p>prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11. 3. 2016.),</p> <p>15. Direktiva 2016/800/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičenici ili optuženici u kaznenim postupcima (SL L 132, 21. 5. 2016.), “.</p> <p>Dosadašnje točke 12. do 21. postaju točke 16. do 25.</p>		
<p>Članak 25.</p> <p>Izvješće</p> <p>Komisija do 11. lipnja 2022. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću, procjenjujući opseg u kojem su države članice donijele nužne mjere u cilju usklađivanja s ovom Direktivom, uključujući evaluaciju primjene članka 6., zajedno sa zakonodavnim prijedlozima ako je to potrebno.</p>			

<p>Članak 26.</p> <p>Stupanje na snagu</p> <p>Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.</p>			
<p>Članak 27.</p> <p>Adresati</p> <p>Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.</p>			